

Mááka

Ísu wíyómpa'a iyówana Mááka moórá-waai úmai siyáánkai-aataiya'iyo miyáumai-aatai maisuwéna Ísu Maníkón-ááninkon-aai agaimakáíye. Mááka moórá-awi'a Yóni-Mááka Yérúsaremu'a wení naaópa'a ména óraa'a éna Pítaante Póronte'a kísau túwa'nai uráíye. Rómu-waasi Ísun-aai isáítwae séna maanáúfái agaimakáíye. Rómu-waasi fasi'aénkó tiráái tain-kwáásín-owe séna maarán-áái agaiyáíye. Ísu fasi'aémbá tokéna tí'o ún-kwaasi asófatinkena waántáwambo tirunturómba maitiyuwéna sáwí-imayaagomo ta'ótokompinkemba faútínkaraiye. Miyán-áái Mááka agaimakáíye. Mááka agaiyáin-aigoni ayáiyá'á maarán-táúntámpimbo wérain-aai moórá-waasigo agaimakáíye.

Yóni nombó maitinkówimo simátímakain-aai.

Máttyu 3:1-12, Rúku 3:1-9, Yóni 1:19-28

1 ¹ Maníkón-ááninko Ísu Káráísiti wení ásé-aai maarán-íye. ² Naaófá'á moóráwigon-awi'a Yóni ímbo méronka'a Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísáya Yónin-aai símai agaimaréna séna Maníkó séna isaaó. Moóráwigomba ai'maráanana kesáái maimaéna ení aifa'á wéna ení aambá wi'ankéna ³ máásai-marafa'a ména aaemáiyakemba séna Fasi'aénkóní aambó wi'ankáiyamba wení aambá arupíse úmai wi'ankáiyana minámpá'á wíno Maníkó siyáíye. Áísáya agaimaréna siyónka'a Yóni paápé úwana mináái paápé uráíye.

⁴⁻⁵ Yóni nombó maitinkówi máásai-marafa'a komérowasa Yúndiyaa-aempakene Yérúsaremu-naopakén-kwaasi seyaafá'á Yónimpa'a tuwaná simátimena séna kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá'á tíyana sáwí-imayaa maitiyuwáina'a nombá maitínkáano súwasa miwítí sáwí-awau kufiyúwana Yóni Yóndani-nompimba nombá maitínkaraiye.

⁶ Yóni káámeri-poigoni áyáu-watoi iyéna ásisandena á'wáánkau uréna fa'nóriné wantáámikóní aúwé mintón-aantemba wénena ⁷ simátimena séna moóráwigo kesínaembo tíndawi wemá óraako kembá íyáákaraifo wemó aái síndara'o kemó sendá sáwí'an-íye. ⁸ Kemá nombá

maitinkánaumpo wemá Ufaen-ámútánkómbá ai'maráínana kuména kempímbá óraa'a uwátinkainiye siyáiyé.

Ísumba nombó maiyánkarain-ai.

Mátíyu 3:13-17, Rúku 3:21-22

⁹Minkánáá Káríri-aempa'a Násareti-naopakemba Ísu túwana Yóndani-nompimba Yóni wembá nombá maiyankówana ¹⁰Ísu nompínkémbá íyáfasinowana kampúaran-tawaai tuwínkaa'-úwana Yóni awánómba Maníkóni ámútanko mááufu'-numaraamba úmaena Ísun-ane'á kumbaúwana ¹¹wíyómpakemba aai'gó aantemba séna emá kesááninko óna'a en-ímáyáá é'a óraa'-aamoi uwánkaumne siyáiyé.

Waántáwanko Ísumba ma'máímo awánarain-ai.

Mátíyu 4:1-11, Rúku 4:1-13

¹²Súwana Maníkóni ámútanko Ísumba simámuwana máásai-marafa'a komérowana ¹³ayáátááka'a 40 no'waamba komérowana waántáwanko Ísu sáwí'o índá awánánae séna fí'o-fi'on-aii súwana Ísu ímba sáwí'o úmba afáá'-wái-wáánkó íyáíse'a mérowasa wíyómpakemba Maníkóni kísau-waasisomba kumésa áwa'nai uwánkaraawe.

Ísu éiyain-kwaasimo táántarain-ai.

Mátíyu 4:12-22, Rúku 4:14-15

¹⁴Ánaaemba Yóni Káríri-marafaken-kawaagon-awi'a Érotintafena séna sáwí'a uráiyé siyóntafena Yónimba ándáfa'a máankowana mérowana Ísu Káríri-aempa'a wéna Maníkóni áse'-aii simátimena séna ¹⁵miwání áwáu paápé isaná Maníkóni nombaragó ewaa'á tifo kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkóni áse'-aaisafe'a timankúnkúmba oro siyáiyé.

¹⁶Mináái simátimena Káríri-waaunkoni áwáífakafambo kúmba kae'-wáásíyái awaaón-áwí'a Sáímoni úwana áfákon-awi'a Énduruwe'a mésarai miwítí kísau pósarai mófáá'a to'mái tímapa'a wénesarai mare'mare'-únámbá nompí tukésarai méroyana ¹⁷Ísu simátimena séna kesé'a tekaiyó. Mófáá'o to-tímapa'o nóyantemba aú-kísau tíménakai wénékai kesáái simátímapa'a wéniyasa kempá'á teró súwasarai ¹⁸mimbáaré'maré'-únámbá tuwésarai wesé'a kurááye.

¹⁹Wesé'a kuyaná Ísu kárika'a kúmba kae'-wáásíyái Sépétin-ááninkai awaaón-áwí'a Yémisi úwana áfákon-awi'a Yóniye'a nompín-táómpimba mésarai mare'mare'-únámbá to'mayaa wéuyana ²⁰Ísu tuwánéna táántowasarai mindómpín-táómpimba tifowáné wení kísau-waasiye tiyuwésarai Ísuwe'a kurááye.

Arumpimbá sáwí-amutambo mérowin-aii.

Rúku 4:31-37

²¹ Kápaneamu-naopa'a komérowasa Yúndaa-waasi áamáán-aaimo ísón-kanaa túwana Ísu áamáán-daumpa'a iména wenáái simátimuwasa ²² isésa óraaka súntafesa sésa áamáámbo sentenkáámhá ímba wésifo óraa'-waasigoraamba wésiye sésa táátafesa uráawe.

²³ Táátafesa uwaná minámáán-dáúmpá'á mooráwigo wenarumpimbá sáwí-amutambo méron-kwaasigo ména ²⁴ óraaka séna Ísu Násaretifakewi óne. Kentáá nórawa ínewa tasínkambaisaawa tai'áinono. Embá awánáúndawi Maníkóní kawé-kísáú-wáásí óne súwana ²⁵ Ísu sáwí-amutankontafena óraaka séna aseré minkwáásígómbá auwé kóuwo súwana ²⁶ misáwí-ámútánkó minkwáásí famétuwowana aiyayaanko tata úwana wáá'a túmaena arumpinkémbá kóúwasa ²⁷ awánésa táátafe ésa keáímbá sésa mindórawa'iyó. Aúí'an-iyé. Wemá sáwí-amutantafena óraaka sisasá sintembá wéowe suwaná ²⁸ miyá úwasa Káríri-aempa'a Ísun-aii wété úwasa ísaraawe.

Ísu tí'o ún-kwaasimo asófatinkarain-aii.

Mátíyu 8:14-17, Rúku 4:38-41

²⁹ Ísówasa áamáán-daumpa'a tuwésa Sáímoninte Éndurunteti naaúmpa'ó íyúmba Yémísiye Yóniye Ísuwe úmai íyúmba ³⁰ Sáímonin-áráandaomba áuiya kówana mérowasa Ísumba simámúwana ³¹ iséna wempá'á téna ayáánka'a ta'óto'mai iyáfasinankowana mináúíyá tai'ówana iyáfasinkwena tómbá agaimái tímakaiye.

³² Úwasa fenómpinka'a tí'o ún-kwaasionkwara sáwí-amutamba tirumpimbó méron-kwaasionkwara'a tí'maesa Ísumpa'a tuwasá ³³ mindáópaken-kwaasisomba seyaafá ontará'á túwaandu uwaná ³⁴ Ísu fí'o-fi'on-ti'o ún-kwaasisomba asófatinkena sáwí-amutamba tirumpinkémbá maitiyuwówasa misáwí-ámútántómbá Ísuntafesa Maníkón-ááninkon-iyé sésa wembá awánontafena aséráaro Ísu súwasa kóuraawe.

Ísu Kárírifa'o simátímakain-aii.

Rúku 4:42-44

³⁵ Kóuwana siyataró'á Ísu iyáfasinena mindáópa'a tuwéna Maníkómpá'á inaimó síndasafena ímba waásimo méropa'a koména inai wésena mérowana ³⁶ Sáímoni wení waásise'a Ísumba ayaafái úmai ³⁷ awánésa sésa seyaafá'-wáásí embá wéayaafai-owe suwaná ³⁸ Ísu séna fí'on-daopimpa'warata wéneta kesáái simátímapa'a kónaumne. Miyámó ondasáfé'a túne séna ³⁹ Káríri-aempa'a áamáán-daumpimpa

kosimátímapa'a wénena tirumpinkémbá sáwí-amutamba maitiyuwówasa kóuraawe.

Ísu námombo kón-kwaasi kawé'ó uwánkarain-aii.

Mátíyu 8:1-4, Rúku 5:12-16

⁴⁰Moórá-kanaa Ísumpa'a námombo kón-kwaasigo téna óraakon-iye séna aísamaifimba takífaena séna kentáfénamo ankáínamo e kanaa'á aúí'a uwásinkainono súwana ⁴¹Ísun-arumbá úwana ayáántamba ane'á ta'ótorena séna miyá ónaumpo enáúra'a karefó'a kawáúwiye súwana ⁴²minúwóiyáámbá kawáúguwana ⁴³⁻⁴⁴Ísu óraaka séna enáúra'a kawáúwimba po Mósesemo siyáintemba áamáán-kisau-waasifa'a wéma enáúma máaraatime póima tímínasa Maníkóntáfésa ísámai tufú'mai agaiyasa seyaafá'nánká awánésa úrakemba kawáúwiye sénááwe. Énifo enáúra'o uwánkaunda-aii simátimunafo sé waaó Ísu súwana ⁴⁵minkwáásígó ífátuwena kawé'ó uwánkon-aii simátíma'mae iyúwana minááígó wété úwasa sáwífa'nanka Ísu tíniye sésa kentí naaópimpa'a túwaandu urówana mindásafena Ísu ímba naaó'-nao'o kúmba waási ímbo méronkafamba mérowasa naaó'-naoken-kwaasi wempá'á tóso uráawe.

Ísu aísamaimo pukówimba kawé'ó uwánkarain-aii.

Mátíyu 9:1-8, Rúku 5:17-26

2 ¹Tuwímbai-no'waamba waéna Ísu Kápaneamu-naopa'o kúmba wení naaúmpa'a mérowasa sáwífa'-waasi isésa ²túwaandu ésa mindáúmpá sisipáá ésa pááimpa'wara'a sisipáá uwásowana Ísu wenáái wésimatimuwasa ³éiyain-kwaasi aísamaimo pukówimba taawiya'maésa tumbá ⁴mindáúmpá sáwífa'-waasi sisipáá uwasá ímba kanaa'ó íyóraantamba ésa naanamifa'á taawiya'maésa imésa afaa'á aúsámaresa ándára ta'ótorena túwówana kuméména Ísumo méronka aúranka'a kumúwana ⁵Ísu taawiya'maé

tun-kwáásímó érai'a kawé'á uwánkainiye-imayaamo umbá Ísu tuwánéna aísamaimo pukón-kwaasigontafena séna kesí waásiyo ení sáwí-imayaa maiyauwáúmne súwasa ⁶ámáambo sun-kwáásí mésa ⁷imáyáa ésa sésa nóra sénawa miyá síyó. Maníkó weyáá sáwí-imayaa maitiyuwáínifo waási ímba miyá ónááfo Maníkómbá karaánáa'á ánkáíye-imayaa ésa suwaná ⁸Ísu minímáyáámó umbá iséna simátiména séna nóra séra miyán-ímáyáá wéoo. ⁹Moóráwigo aísamaimo pukáindawintafenamo séna ení sáwí-imayaa maiyauwáúmne sínasamo ésa éraira sí karorá síyó sénááwe. Énifo moóráwigomo aísamai pukáindawintafenamo séna eyááríka'a íyáfasine ení wandaá maimaé waaó sínasamo ésa éraira sí karorá síyó sésa awánánááwe. ¹⁰Kemá waási úranko marapá'ó méraunda waásiti sáwí-imayaamo maitiyuwáúnda-fasi'aemba tokáumpo aráátíménda awánánááwe séna aísamaimo pukón-kwaasigontafena séna ¹¹isaaó.

Íyáfasinke ení wandaái maimaé naaópa'a waaó súwana ¹²seyaa fá'-wáásí túranka'a íyáfasinkwena wení wandaái maimaéna kúwasa seyaafá'nánká táátafesa ésa Maníkón-áwí'a mósá marésa sésa ímbo awánaraunda-i'a isatá awánáúmne sésa táátafesa ésa tiyáámba tóipimba fáákaawe.

Ísu Rífáimbo áántarain-ai.
Mátíyu 9:9-13, Rúku 5:27-32

¹³Ísu tuwéna Káriri-nonkwaaunkoni áwáífa'a kúwasa sáwífa'-waasi wempá'á túwaandu uwaná wenáái simátimena ¹⁴wéna awánómba Áráfíásin-ááninkon-awi'a Rífái taakisimó máún-daumpa'a mérowana Ísu awánéna séna íyáfasine kesé'a tiyó súwana íyáfasinena wembá arááíwa'maena kuráiyé.

¹⁵Kúwasa Ísuwe wení kísau-waasiye Rífáini naaúmpa'a imésa tómbá wénowasa taakisimó máún-kwaasiye sáwí'o un-kwáásíyé sáwífa'a Ísumba arááíwa'maesa Rífáini naaúmpa'a imésa wénowasa ¹⁶ámáán-kawaa-waasifinkemba ámáámbo sun-kwáásí Ísu taakisimó máún-kwaasiye sáwí'o un-kwáásíyé tómbó wénomba tuwánésa Ísuni kísau-waasisafesa tísai esa sésa nóra sénawa taakisimó máén-umen-kwaasiye sáwí'o on-kwáásísé'a Ísu tómbá wénaiyo suwaná ¹⁷Ísu iséna séna tiyofaan-kwaasi kawé'-úmaimo méraan-kwaasi ímba wétuwa'nai-oyo tí'o

in-kwáásí wétuwa'nai-owe. Mindásafe'a arupíse úmaimo méraan-kwaasi táántaanasa Maníkómpá'á tíwae sé'a ímba kunkáumpo sáwí'o úmaimo méraan-kwaasi táántaanasa Maníkómpá'á tíwae sé'a kunkáumne Ísu siyáiyé.

Tómbó aawentamó on-áái.
Mátíyu 9:14-17, Rúku 5:33-39

¹⁸Moórá-kanaa Yóni nombó maitínkáíwaini kísau-waasiye ámáán-kawaa-waasiye Maníkóntáfésa imáyáa ésa tómbá ímbo nombá inái aantemba wésuwasa tuwímbai Ísumba taáísai esa sésa Yónini kísau-waasiye ámáán-kawaa-waasiti kísau-waasiye moórá-mora-kanaa Maníkóntáfésa imáyáa ésa tómbá ímbo naambá inái aantemba wésefo ení kísau-waasi ímba miyámó ombá tómbá úwoi wénaawe. Nóra sésawa miyá wéoo suwaná ¹⁹Ísu séna moóráwigo aaremó maíndawi amááraasomba tanómba kautimínda miwísé'a mérainasa aamoí ésa mintómbá ímba a'áo sénááfo úwoi nánááwe. ²⁰Ánaaemba minkwáásígómbá aí'mae kóiyasa minkánáa amááraasomba tirunkó sáwí'a ínasa tómbá a'áo sénááwe Ísu séna wemó ánaaemba tiyuwénamo iyíndasafena mináái siyáiyé.

²¹Ísu mináái simátimena séna ááéraan-ampantamo afaa'ó wéraisasamo ombá aú-ampanta ímba kárámai wéfaruwowe. Miyámó íyanamo éna

aú-ampantago sáwí'a ínana ááéraan-ampantago aú-ampantaraamba ímba íníye. ²²Aú-anda-aran-domba ááéreaa-sipisipi-asi-anafeumpimba ímba wéfatimaraawe. Miyámó íyanamo éna aú-anda-aran-donko óraa'a éna ááéraan-anafeumba kafaména sáwí'a ínana mindómbá úwoifa'a fatíwiniye. Mindásafesa aú-anda-aran-domba aú-sipisipi-asi-anafeumpimba wéfatimaraawe Ísu siyáíye.

Ísu sambaatisáfénamo siyáin-aai.

Mátíyu 12:1-8, Rúku 6:1-5

²³Moórá-kanaa Yúndaa-waasimo saagon-kánáará'á Ísuwe wení kísau-waasiye wíti-ton-kisau'fa wéwesa wení kísau-waasi wíti-aramba kútúmai áxima pítuwesa nowasá ²⁴ámáán-kawaa-waasi tuwánésa Ísuntafesa sésa isaaó. Ení kísau-waasi saagaan-kánáámá aambá fáí'makaawasa miyá wéowe suwaná ²⁵⁻²⁶Ísu séna naaófá'á Téftimo uráimba aúfáifimbo agaimakáin-aigoni áwáu ímba ísaraawe. Aifa'-ámáán-káwáágón-áwí'a Ápáyata méronka'a Téftiye wení waásiye táái tówana Téfti Maníkóní ámáán-daumpa'a iyéna Maníkón-aúranka'o makón-tomba imaiyéna wénena wení waási timúwasa naráawe. Mintómbá úwoi-waasi ímbo né'ómbanifo ámáán-kisaumo máún-kwaasi aantembo né'ómbaniye. Téfti mintómbá imaiyéna timúwasa nonká'á Maníkó ímbo aaisambá siyáimbanifo kesí waási miyá owa'á aaisambá ímbo seráámbá wésewe. ²⁷Maníkó waásisafena imáyáa éna túwa'nai índasafena saagaan-kánáá maréna waási aifa-tántáá'á maréna saagaan-kánáá ánaaen-tantaa'a póna túwa'nai índasafena makáíye. ²⁸Wíyómpakemba waási úranko pó'a saagaan-kánáará'ó káráwíyaundawi úmpo saagaan-kánáámó waási kisaumo máémba kendén-íye Ísu siyáíye.

Ayáámbo kemporaráin-kwaasigon-aai.

Mátíyu 12:9-14, Rúku 6:6-11

3 ¹Moórá-kanaa Ísu ámáán-daumpa'o iyúmba moóráwigo ayáámbo kemporarón-kwaasi mérowasa ²aafimbá maenkánae suwái mésa Ísuntafesa sésa saagaanká póna minkwáási kawé'ó uwánkainataamo éta ta'óto'maisa aafintá maenkánaumne sésa Ísumba awánomba ³Ísu ayáámbo kemporarón-kwaasisafena séna kemó méraundara tiyó súwana miyá úwana ⁴Ísu miwísáféna séna kentáási ámáán-aafimba nóin-aaiya wéraiyo. Saagaan-kánáará póta kawé-kísúsááwá máúm sáwí-kisusaawa wémaumno. Waási túwa'nai onasasááwá kawerá óna tínkamonasasaawa puwónááo tísai ena súwasa ímba aái suwaná ⁵Ísu mótuwana-metuwana éna aaisambá títuwena waásisafesa ímbo imáyáamo ontáféna arumbá úwana ayáámbo kemporarón-kwaasigontafena séna enayáámba fárútuwao súwana ayáámba fárútuwowa kawé'á uwámkowasa ⁶ámáán-kawaa-waasi ámáán-daumpa'a tuwésa minúwóiyáán-úmai

Érotini waási túwaandu ésa Ísumba nóraumaisaawa tufuwónaumno sésa tufuwíyanamo puwínda-aaí siyáawe.

Sáwífa'nanka nonkwaaúnkóní áwáífa'o kuráan-aaí.

⁷Ísu tiyuwéna wení kísau-waasi tí'maena Káríri-nonkwaaunkoni áwáífa'o kúmba sáwífa'-waasisomba Kárírifaken-kwaasiye Yúndiyaafaken-kwaasiye ⁸Yérúsaremu-naopaken-kwaasiye Ítúmiyaa-aempaken-kwaasiye Yóndani-nonkoni menáípákén-kwáásiyé Táya-nao'-aempaken-kwaasiye Sáíndóni-nao'-aempaken-kwaasiye miyáumafaken-kwaasisomba Ísuni kísau-aaí isésa Ísumpa'a tóso uwaná ⁹⁻¹²sáwífa'-waasi asófatinowasa mindásafesa tí'o ún-kwaasisomba asófasininkwae sésa Ísun-ane'ó ta'ótoraiyanesa famé'mae iyúwasa tirumpimbó sáwí-amutambo méron-kwaasi Ísumba awánésa mara'á kífaesa óraaka sésa emá Maníkón-ááninko óne suwaná Ísu óraaka séna Maníkón-ááninko óne sé'a ímba símai paapé oro séna wení kísau-waasi simátimena séna sáwífa'-waasi famé'maesa famésiyuwaafó nompín-táómba maimaé ewaa'á másínkáaro siyáíye.

Ísu wení kísau-waasimo táántarain-aaí.

Mátíyu 10:1-4, Rúku 6:12-16

¹³Ísu omápa'a iména tuwímbai iyáfasintinkanae séna táántowasa wempá'á iyúwana ¹⁴minkwáásífínkémbá sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi iyáfasintinkena séna kesí aantá-waasi é'a mé'a kesáái kosimátímapa'o wíyantafe ti'maré'a ¹⁵tirumpinkémbó sáwí-amutambo komaitiyuwáíya-fasi'aembo tímúnda miyásáfé'a iyáfasintinkaumne siyáíye.

¹⁶Miwí túwí'a Sáímoniye séna aú-awí'a Pítaawe simánkena ¹⁷Sépétin-ááninkorai túwí'a Yémísini Yóni aú-awí'a Póánésiye súwaiyai mináwíwíkní áwáu wíyónaaimo siwáíní aráákoraiye súwaiyaisafena séna ¹⁸moóráwigo Énduruni moóráwigo Fírípini moóráwigo Pátóromiyuni moóráwigo Mátíyuni moóráwigo Tómaasini moóráwigo Áráfíásin-ááninko Yémísini moóráwigo Tándiyasini moóráwigo Sáímoni wemá Rómu-kamani-waasi ti'mátuwanaemo siyáíwaini ¹⁹moóráwigo Yúndasi-Ísakerioti wemá ánaaemba Ísumba wení namuro-wáásímó aráátímakaiwai miyáumai-waasi Ísu iyáfasintinkena naaópa'a kouwékáíye.

Ísunte Píyésepurinte-taai.

Mátíyu 12:24-32, Rúku 11:14-23, 12:10

²⁰Ísu naaúmpa'o iyúmba aneká sáwífa'-waasi túwaandu ésa sisipáá untáfésa Ísuwe wení kísau-waasiye tómbá ímba kanaa'á naráátámba uwasá ²¹Ísun-amááraa isésa uwóí'a úmae wéniye sésa taaiyánae

sésa tiyáawe. ²²Yérúsaremu-naopaken-kwaasi Maníkóní áamáambo sun-kwáási tésa sésa sáwí-amutantonti kawáágón-áwí'a Piyéseपुरi fasi'aémbá ámisana tokéna sáwí-amutamba wémaitiyuwaiye suwaná ²³Ísu táántowasa tuwaná waé'mai-ai simátimena séna waántáwankomo éna ímba waántáwamba maisuwáíniye. ²⁴Moórá-andamo tiyésamo ésa tuwínkaa'a urésa ímba fasi'ámai méranaawe. ²⁵Moórá-akumba aaimó tuwintáán-akumba pósa tuwínkaa'-urésa ímba fasi'ámai méranaawe. ²⁶Waántáwankoni waási tiyésamo tuwínkaa'-ésamo ésa ímba fasi'ámai méranaawe.

²⁷Moórá-ai imáyáan-oro. Moóráwigo moórá-nankoni afowámó fasi'aéwí mérainanamo éna mindáúmpákén-úmémbo maíndasafenamo éna ímba úwoi íyáferainifo miwámá mindánkóní afowámbá ándá kárá'umakenamo éna kanaa'á íyáfekena wení moparáwímbá umémbo máíniye Ísu siyáiyé.

²⁸Ísu simátimena séna ísáaro. Waási sáwí-kisau wémaesa símai sáwí'o uwátínkáamba mindá Maníkó maitiyuwáíniyo ²⁹Ufaen-ámútánkóntáfésa símai sáwí'o uwánkaiyamba mindá Maníkó ímba maitiyuwáínana waé'wae'a íniye Ísu siyáiyé. ³⁰Ísuntafesa sésa sáwí-amutanko wenarumpimbá méraiye mo suntáféna Ísu mináái simátímakaiye.

Ísun-anówawe áfárawaisai-tai.

Mátíyu 12:46-50, Rúku 8:19-21

³¹Mináái simátimuwasa Ísun-anówawe Ísun-áfárawaisaiye tésa máápa'a tamésa sésa Ísuntafesa tiyó kosimáméro suwasá ³²naaúmpa'o méron-kwaasi sésa enanówe enáfárawaisaiye máápa'a tamésa wéaantaawe suwaná ³³Ísu séna kesinó nááwa'iyó. Kesífárawaisai nááwiya'o séna ³⁴naaúmpa'o méron-kwaasi tuwánéna séna kesinó kesífárawaawi méraawe. ³⁵Maníkómó sintembó owí kesinówe kesúnafaraawinen-owe Ísu siyáiyé.

Moóráwigo ánáuntumbo tu'makáin-ai.

Mátíyu 13:1-23, Rúku 8:4-15

4 ¹Aneka'á Ísu Káríri-nonkwaaunkoni áwáífa'a koména aai wésimatimuwasa sáwífa'nanka tóso ésa ewaa'á tamérontafena nompín-táómpimba íyáténa mérowana nompín-táómba waaún-afofora'a wérowasa minkwáásísómbá nonkwaaúnkóní áwáífa'a mérowana ²fí'o-fi'on-ai waé'mai simátimena séna ³ísáaro. Moóráwigo ánáuntumba maimaéna kisaufa'a wéwena ⁴mátu'maraisana tuwímbai-anauntumba aampa'á kunkwéraisana numagó fáí'nasukaiye. ⁵Tuwímbai-anauntumba

óntankwara'-marafimba kunkwéna paáká'-máráfimbá éna minúwóiyáán-úmai óraa'a isaná ⁶ aa'á kaisaná ánú'a ayáátááka'a ímba kunkéna aáénkaguraiye. ⁷ Tuwímbai-anauntumba karaampa'á kunkwéna kárúraisana karaan-tantáákó fandundupásúwáísana ímba arambá wéiyaiye. ⁸ Tuwímbai-anauntumba kawe'-máráfimbá kunkwéna kárúrena óraa'a éna arambá imái sáwífa'-aramba iyéna tuwímbai íyáákamai-aramba íyáísana tuwímbai imaimái-aramba wéiyaiye. ⁹ Ísáán-kwaasi ísámai kawé'án-oro Ísu siyáiyé.

¹⁰ Ísu súwasa ánaaemba wení kísau-waasiye tuwímbai-waasiye mésa Ísuntafesa sésa minkwáé'mái-ááígóní áwáuma sinatá ísáano suwaná ¹¹ Ísu séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aagioni áwáumo wésimatimunda Maníkó kembiwí imáyáa tímísa'a wéisaafó fí'on-kwaasi waé'mai-aai aantemba wésimatimumpo

¹² ísáámbanifo ímba ísámai kawé'á wéowe.

Awánaambanifo ímba awánamai kawé'á wéowe.

Isékaa Maníkómpá'á tewaná Maníkó miwítí

sáwí-imayaa maitiyúwáísino.

Mindásafe'a waé'mai-aai simátimune Ísu siyáiyé.

¹³ Ísu simátimena séna maankwáé'mái-ááímó simátimunda ímba ísáafó fí'o-fi'on-kwaemai-aaimo sendá ímba isánááwe. ¹⁴ Minááígóní áwáumo sendá ísáaro. Moóráwigomo ánáuntumbo tu'maráínten-úmai Maníkón-aai simátímísana ¹⁵ tuwímbai-anauntumbo aampa'ó kúmímba waási tirumpintá kúmísasa Maníkón-aai ísááwana waántáwanko téna tirumpinkémbá maimái úwoifa'a wétiyuwaiye. ¹⁶ Tuwímbai-anauntumbo óntankwara'-marafimbo kúmímba waási tirumpintá kúmísasa minúwóiyáámbá Maníkón-aai isésa aamoí ombánifo ¹⁷ ímba tirumpimbá ta'óto'mai kawé'á owasá Maníkón-aaisafesa umbai-taiyé sésa Maníkón-aai ífá'á wétuwaawe. ¹⁸ Tuwímbai-anauntumbo karaampa'ó kúmímba waási tirumpintá kúmísasa Maníkón-aai ísáámbanifo ¹⁹ marapá'-úmbái-tántáátáfésa imáyáa úmae nésa ónta-imayaa úmae wénesa fí'o-fi'on-tantaa'a maénae símae nésa miyán-ímáyáágó Maníkón-aai faráátasuweisasa ímba Maníkóní kísau wémaewe. ²⁰ Tuwímbai-anauntumbo kawé'-máráfimbó kúmímba waási tirumpimbá kúmísasa Maníkón-aai isésa tirumpimbá ta'óto'mai kawé'á ésa fasi'ámai mésa Maníkóní kísau maésa wétuwa'nai-owasa tuwímbai íyáákamai-kísau maésa wétuwa'nai-owe Ísu siyáiyé.

Ómbó kúrakain-aai.

Ríku 8:16-18

²¹ Ísu simátimena séna ómbó kúra'maraamba ímba aúpá'á marésa ímba taare-améndaampa'a wémaraafo afora'á mósá wémaraawe.

22 Miyámó onten-úmai aúpá'ó wérain-tantaa'a seyaafá afora'á paapé ínasa awánánáawe. Kumeupá'ó wérain-tantaa'a afora'á paapé ínasa awánánáawe. 23 Ísáán-kwaasi ísámai kawe'án-oro. 24 Tíménten-úmai Maníkó miyáumai tiména aneka'á timíniye. Mindásafe'a ísáán-ai imáyáa úmai kawe'án-oro. 25 Maníkón-ai ísámaimo kawe'ó owí Maníkó túwa'nai ínasa moórá-aaiwara'a ísánáawe. Maníkón-ai ímbo ísámai kawe'ó owí tirumpinkémbá maimaínana ímba wéiniye. Mindásafe'a ísáán-ai imáyáa úmai kawe'án-oro Ísu siyáiyé.

Ánáuntumba tukáisana arambó iyáin-ai.

26 Ísu simátimena séna Maníkó wení waásimo kawáánin-ai maarán-iyé. Moóráwigo ánáuntumba tu'maréna 27 ímbo áwa'nai ímbá waéna siyaréna wéisana ánáuntunko weyáárika'a wéanon-iyé. 28 Maragó ánáuntunkomba áwa'nai isaná áruma wíkéna óraa'a éna arambá iyéna 29 áfuma kaisaná fáká'naiyan-kanaa tisasá fáká'mai wénaawe Ísu siyáiyé.

Taaérankon-ai.

Mátíyu 13:31-35, Rúku 13:18-19

30 Ísu séna Maníkó wení waásimo kawáánimba nóinkara kawááníyómpo maarán-áái simátíména'a ísáaro. 31 Maníkó wení waásimo kawáánimba maarán-iyé. Kári-taerankon-awi'a másítáti mintáígon-aramba ímbo ane'ó awánaraan-taeramba maráfímbá u'makáawana mimpínkémbá wíkéna 32 óraa'a éna óraa'-amaima mófarena wété uráisana numagó mimpímpá'á ánáamba úmarena wémaiye Ísu siyáiyé.

33-34 Ísu waásisomba aaí simátimenaé sénamo úmba ímba aforá siyáifo waé'mai-ai aantemba simátimuwasa tuwímbai súntemba móisasuwowana mináyáíyákémbá simátimuwasa móisowana miyáumai simátimena éniyo wení kísau-waasi wesé'o méronka'a minááígoní áwáu simátíma'maena iyáiyé.

Óraa-fiyunda torówana Ísu mafaimakáin-ai.

Mátíyu 8:23-27, Rúku 8:22-25

35 Minkánáa fenómpinka Ísu wení waásisafena séna nonkwaaúnkóni menáípatá kónae súwasa 36 fí'on-kwaasi tiyuwésa Ísumba áí'maesa nompín-táómpimba íyáte kuwasá tuwímbai-nompin-taonkwara'o kumbá 37-38 Ísu mintáónkoni ayáífa'á aún-kwaigurówana óraa-fiyunda torówana nonkó tufántááfan-éna nompín-táómpimba ówitowasa kúwáfekunafo sésa inkaisésa Ísumba koaúsésa sésa óraakoo ken-ímáyáa ímba inatá puwúnafosa súwa'nai uwo suwaná 39 íyáfasinena fiyúndágoné nonkóntétafena óraaka'a séna mafáékaiyo súwasarai fiyúndágoe nonkóe mafáúyana nonkó kará'náguwana 40 Ísu simátimena séna nóintafera

wéinkaisoo. Kentáfé nóra séra ímba timankúnkúmba wéoo súwana
41 táá'a úwasa keáímbá sésa nóran-kwaasiya isanawá fiyúndágoe
nonkóe'a wenáái isaíyó sésa tiyáámba ufakésa táátáfesa ésa siyáawe.

Sáwí-amutamba arumpinkémbó maiyáúkain-aaí.

Mátíyu 8:28-34, Rúku 8:26-39

5 ¹ Simásuwesa mindómpín-táómpimbo kumbá Káriri-marama tínaaempa
wérowana Kégésaa-marama túrampa'a wérowasa mimbáráfá'ó kumbá
2-4 Ísu mindómpín-táómpinkemba mimbáráfá'á kumúwana moóráwigo
sáwí-amutamba arumpimbó méron-kwaasigo utátínkón-ontan-aifa'o
maúmpakemba Ísumpa'a tiyái. Minkwáásí kará'umarontemba tara'naara'ó
úwaima éna ímba waási mésa ímba kará'umakowana ⁵ wááwáíye nó'waane
omápa'o utátínkón-ontan-aifa'a wénena wáá'a wétena óntantamba
wenáúma wékambisena ⁶⁻⁸ nénkakemba Ísumba awánéna awaantanténa
Ísun-amándára'a taména wen-ímáyáá éna áwí'a mósá marówana Ísu
minkwáásígó arumpinké-sáwí-ámútánkóntáféna séna emá sáwí-amutamba
ómpo minkwáásígómbá auwé kóuwo súwana óraaka séna Ísuwo íyáákamai-
Fasi'aenkon-ááninko ómpo Maníkontáfé ísámai sínkamonafainifo nóra
uwásinkainono súwana ⁹ Ísu séna enáwí'a nááwa'ono súwana séna sáwífa'a
méraumpo kesúwí'a sáwí fakoma úne séna mérowasa ¹⁰⁻¹³ omápa'a sáwífa-
poima mésa umá wénowasa minkwáásígó arumpinké-sáwí-ámútántómbá
Ísuntafesa óraaka sésa fi'opa'a ímba si'maraaó. Mimpóí tirumpintá
si'maraaó suwaná miyán-oro súwasa sáwí-amutantomba minkwáásígón-
arumpinkemba kárúwesa póí-tirumpimba koférowasa mimpóísómbá
seyaafá'á ámémpakemba tuwaantanténa nonkwaaúmpintáámó kúwáférómba
putásowasa ¹⁴ póíya'o taffikówi miyámó úmba awánéna minúwóiyáámbá
naaópa'a wésa kísau fimp'a'o méron-kwaasi mósimatim-besimati uwasá
isésa koawánánae sésamo kumbá ¹⁵ Ísumpa'a kotúwaandu ésa awánomba
sáwí-amutantombo arumpinkémbó kóun-kwaasigo unáánkwátóí úmarena
kawé'-úmai mérowasa koawánéna tááte'a úwasa ¹⁶ Ísu minkwáásígómbó
kawé'ó uwánkawasamo awánon-aaíye póígomo ún-aaíye simátímúwasa
¹⁷ isésa Ísuntafesa sésa maambáráfá'á ifá siyuwésa kóuwo suwaná
¹⁸ nompín-táómpimba íyátowana sáwí-amutambo maiyauwón-kwaasigo
Ísuntafena óraaka'a séna esé'a kónae súwana ¹⁹ ímbanifo ení naaópa'a kuré
Fasi'aénkómó arumbá uwánkenamo kawé'ó uwánkáín-aaí enamáaraasomba
kosimátimiyo súwana ²⁰ Tékáporisi-aempa'a mindáo pata Ísumo uwánkon-aaí
simátíma'mae kúwasa seyaafá'-wáásí sáwífa'-imayaa uráawe.

Inaamarúgóe aaregónté-taai.

Mátíyu 9:18-26, Rúku 8:40-56

²¹ Ísu Káriri-waaunkoni menáípakémbá nompín-táómpimba kouweréna
túmba aneká waaúnkón-áwáífa'a mérowasa sáwífa'-waasi túwaandu uwaná

22 mooráwigo ámáán-danka'o káráwiyowin-awi'a Yáírasi téna Ísumba taawánéna Ísu óraakon-iyé séna aísamaifimba kífaena 23 óraaka séna kesiyáámumba puwíndasafena wéifo tiyéma ane'á kota'ótorenana asóféna kawe'-úmai méraino súwana 24 Ísu wesé'o kúmba sáwífa'-waasi Ísumba úkúresa arááíwa'mae kuwaná 25 moorá-ininkomba áí'o ún-ininkowara'a arááíwa'mae kúmba wembá naaeyámba ankówana sísamaifakemba kae'á kumbaimái-aatai maisuwéna minái'á ímba é'ankowasa 26 sáwífa'-ika tíyofaan-kwaasi áwa'nai uwaná óntamba tíma'mai ta'ásuwowana minái'á ímbo é'ankomba óraa'-ai'a uwágúwana 27-28 minínínkó Ísumo kawe'ó uwátinkaron-aai iséna séna Ísuni unáánkwátóiy'a kota'ótóránana sí'a ésinkainiye séna sáwífa'-waasimo arááíwa'mae kumpímbá minínínkó maréna ánaempakemba unáánkwátóiy'a ta'ótorowana 29 mindááéyánko é'ankowana asófasinkaiye-imayaa úwana 30 Ísu imáyáa éna séna kempínké-fásí'áénkó mooráwígomba kawe'á uwánkáiye séna waé'mai tuwánéna séna náawawa kesí unáánkwátóiy'a ta'ótórína'iyo súwasa 31 wení kísau-waasi Ísumba simámesa sésa úwé sáwífa'-waasimo famé'mae iyómpimba ta'ótokaafó náawawa kesí unáánkwátóiy'a ta'ótórína'iyo nóra séwa wéseno suwaná 32 ta'ótorowintafena móawana-meawana úwana 33 minínínkó asófasinkaiye-imayaa úwana anakembá tata'á úwana Ísun-aísamaifimba kífaena asófankon-aai simámuwana 34 Ísu séna kesímánaako kentáfé sé érai'a súwa'nai índawin-iyé sénda póna áí'a é'ánkái'fo kawe'-úmai waaó Ísu siyáiyé.

35 Ísu mináái wésuwasa ámáán-danka'o káráwiyowini naaópaken-kwaasi tésa Yáírásintafesa sésa enayáámúnko pukái'fo óraakontafe ténafo siyó suwaná 36 Ísu mináái iséna ifátuwena Yáírásintafena séna minááisáfé ímba áákauraumo indá kentáfé amankúnkúmba uwo séna 37 arááíwa'mae kun-kwáásísóntáféna maanká'-méraaro séna Pítaane Yémísine wenáfakon-awi'a Yónine tí'maena kúmba 38 sáwífa'-waasi ámáán-danka'o káráwiyowini naaúmpa'a túwaandu urésa óraa'-ifi'a wétowana Ísu iséna 39 naaúmpa'a iyáferena séna ímba ifi'á taaró. Minárásígó ímba pukái'fo úwoi aúmá wéraiye súwasa 40 Ísun-awíyáái uwaná ti'mátuwowasa máápa'a kúwákárúwowana minárásígón-anófoiye wení kísau-waasiyauwe tí'maena minárásígó pukópa'a iyéna 41 ayáánka'a ta'ótorena wenááifinkemba simáména séna tarita kumi miyámó súmba waé'mai séna inaamarúgó iyáfasinaao súwana 42 iyáfasinkwena sífákémba kae'á kumbaimái-aataimo maisukáin-inaamaru iyáfasinowasa awánéna táátafesa uwaná 43 Ísu óraaka séna kemó únda-aai ímba simátíméro séna minárásígómbá tómbá áméro siyáiyé.

Násaretifakewi Ísumba tínaaeni'o uwánkaraan-aai.

Mátíyu 13:53-58, Rúku 4:16-30

6 1 Minkákémbá Ísu wenamáápa'a wéena wení kísau-waasise'o kúmba
2 Yúndaawaaasi ámáán-aaimo ísón-kanaara'a ámáán-daumpa'a iyéna

aái simátimuwasa sáwífa'-waasi isésa táátafesa ésa sésa nááfakena kawé'-ímáyáa maiyénaawa kawé'-áái wésimasimenasaawa náawawa fasi'aémbá ámísanawa kawé-kísáú ímbo awánáúnda-kisau wémayiyo. ³Wentáámó awánáúnda wení kísau taaisambó tuwímbai-tantaa'o wéiwain-iye. Máriyaan-ááninko éna Yémisiye Yósisiye Yúndasiye Sáimoni-iyai tuwaaón-iye. Wenáúnafaraawimba maanká'á méraawe. Maankákéwí éna úwoi-waasin-ifo nááfakena mináái isénawa mifási'áémbá maiyénaawa wésiyo sésa kaorésa tínaaemba uwámúwana ⁴Ísu simátimena séna Maníkón-aaimo simátímíwai fi'o-fi'on-daopa'a wénisasa wenáwí'a mósá wémaraafo wení naaópa'o koméraitimba wenamááraa sésa kesáámó úndanten-kwaasin-iye sésa wenáwí'a ímba mósá makáawe Ísu siyáiyé.

⁵Kesáámó úndanten-kwaasi éna ímba súwa'nai ínyemo suntáféna ímbo awánon-kisau moórá-mora-kisau aantemba maiyáiyé. Moórá-mora tí'o ún-kwaasi tine'á ayáántamba ta'ótorena asófatinkena ⁶wenamáápakén-kwaasi sésa ínta súwa'nai ínyé sun-ááísáféna imáyáa uwáána naaó'-nao'a Maníkón-aai simátímapa'a kuráiyé.

Ísu wení waási kísaura'o ti'mákain-aai.

Mátíyu 10:5-15, Rúku 9:1-6

⁷Ísu wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi táántowasa tuwaná waási tirumpinkémbá sáwí-amutamba maitíyu'mae nóro-fasi'aemba tíména séna kaesá uwásuwe'a nóro séna ⁸óraaka simátimena séna aampa'ó wíyamba ímba moórá-tantaa'a maimaé'a koró. Tómbá ímba maimaé'á wé'a tón-únámbá ímba maimaé'á wé'a óntamba ímba maimaé'á koró. Táúmba faimaé'á ⁹tísamai ánáamba wimaé'á moórá-mora unáánkwátói timantentén-úmai kufé'mae'á koró. ¹⁰Maníkón-aaimo simátimiyantafe moórá-naopa'o wíyasamo naambó tímíya'a mindáúmpá'-aantemba mé'a kentí kísau maimái tai'é'a mindámbá tuwé'a fi'on-daopa'a koró. ¹¹Moórá-naopa'o wíyambo naambá ímbo tímésamo kentáái ímbo isáíyanamo éna Maníkó mindáópaken-kwaasi ímba aamoí uwátinkainifo aiyowáí'a é'a tísamaifakem-baramo uwáéntemba uwá'mare koró Ísu simátimuwasa ¹²wení kísau-waasi isésa naaó'-nao'a wénesa kosimátimesa sésa sáwí-imayaa tínaaemba uwáme'a Maníkómpá teró sésa ¹³sáwí-amutantomba waási tirumpinkémbá komaitiyuwésa tí'o ún-kwaasi taaéraampinken-domba atínkáfa'a kuwasá asófaraawe.

Yóni nombó maitínkaraiwai pukáin-aai.

Mátíyu 14:1-12, Rúku 3:19-20, 9:7-9

¹⁴Ísuni kísaugon-aai símae íyúwana Kárirí-marafaken-kawaagon-awi'a Éroti mináái ísaraiye. Ísuntafesa tuwímbai sésa Yóni nombó

maitínkaraiwai pukáimpinkemba íyáfasinkena póna wempímbá fasi'aémbá wéraisana miyán-kísáú wémaiye suwasá ¹⁵ tuwímbai sésa wemá Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Íráiyaa pukáimpinkemba íyáfasinena méraiye suwasá tuwímbai sésa wemá naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowiyaamba méraiye suwaná ¹⁶ Éroti iséna séna wemá Yóni nombó maitínkaraiwain-iyé. Kemó séwánasamo Yónin-anuwarambó kambísówanamo pukáimba íyáfasinankaraisana méraiye Éroti siyáiyé.

¹⁷⁻¹⁹ Ááéma Éroti wenáfákon-awaaininkon-awi'a Érotíyasimba maiyówana Yóni séna enáfákon-awaainimba aambá fáí'makaawa maiyáane símasima'a wéuwana Éroti ti'marówasa Yónimba koái'maesa ándáfa'a máánkarowana Érotíyasi Yónin-aaisafena aaisambá séna tufuwónae súwana ²⁰ Éroti séna ímbaniye séna Yóni kawé'-ímáyááwára'-wáásí úntafena Éroti wenáároi inkaiséna wenká'á káráwiyena Érotíyasi tuffo séna wenká'á káráwiyena wenáái iséna sáwífa'-imayaa uwánkena aasiyaasí koísariye. ²¹ Énifo ánaaemba Érotíyasini kanaamó túmba Éroti óraa-tanomba kaumái wení kawáá-wáásíyé i-wáásíyé Káríri-aempaken-oraa'-waasiye tímúwasa nowaná ²² Érotíyasin-ayaamunko téna araimá marówasa Érotiye tómbó non-kwáásíyé aamoí uwánkówana Éroti minárásígóntáféna séna nóin-tantaatafenawa aráái taiyó. Simásímína áméno. ²³ Érai'a sumpo sísai ina'á áméno. Kesí maragó aráái táfínamo e sísai ina'á tuwín-ameno súwana ²⁴ anówamba koáísai ena séna nóin-tantaara komaénaumno súwana séna Yóni nombó maitínkaraiwaini a'nómbá koáísai e mauwó súwana ²⁵ minúwóiyáámbá Érotimpa'a téna taáísai ena séna káfé'a Yóni nombó maitínkaraiwai anuwarambá kambísámai a'nómbá táufapimba ma'mái simiyó súwana ²⁶ iséna arumbá úmbanifo aifa'á fasi'aén-ááímó siyáin-aii imáyáa éna tómbó non-kwáásíwára'á ísaraantafenawe séna ímba a'áo sénae séna ²⁷ moórá-i-waasi ai'marówana ándáfakemba Yónin-anuwarambá kambísámai a'nómbá ²⁸ táufapimba maréna maimaéna minárásígómbá máamuwana maimaéna anówamba máamuwasa ²⁹ Yónini kísau-waasi iséna wenáúma komaimái utaráawe.

Ánaaemba Éroti Ísuni kisaugon-aii iséna séna minkwáásí Yóni nombó maitínkaraiwai éna pukáimpinkemba íyáfasinankaisana méraiye Éroti siyáiyé.

Ísu sáwífa'-waasi tómbó tímakain-aii.
Mátíyu 14:13-21, Rúku 9:10-17, Yóni 6:1-13

³⁰ Ísu kísaura'o ti'mákain-kwaasi minkísáú maisuwésa Ísumpa'a tésa seyaafá-kísáúmó máún-aiiye aaimó sun-ááiyé simámúwasa ³¹ Ísumpa'a sáwífa'-waasi kuré-tiyesa untáfésa tómbá ímba kawé'-úmai nowaná

mindásafena wení kísau-waasisafena séna waásimo ímbo mérepata kométa saagaanó súwasa ³² nompín-táómpimba íyátesa waási ímbo mérepataawe sésa kuwasá ³³ sáwífa'-waasi tuwánésa embí miwín-owe sésa naaó'-naokembo marapá'á tóso uwasá Ísu-iyai nompín-táómpimbo kumbá ³⁴ marapá'á kuména misáwífá'-wáásí tuwánéna arumbá uwátinkena sipisípi-poimo miwímó káráiyon-kwaasi ímba mérowasa keyáá aantemba mérontafena Ísu arumbá uwátinkena ayáátáá'-aai wésimatimuwasa ³⁵ fenómpinka'a wení kísau-waasi wempá'á tésa sésa ímbo sáwífa'-waasi méraapa'an-ifo fenáíndara ³⁶ ti'márénasa ewaa'-náópimpa'a wénesa tómbá méyámbáráaro suwaná ³⁷ Ísu simátimena séna kemá tómbá tíméro súwasa sáwífa'-ontankakemba 200 kinaaraken-tomba méyámba'maisa tímúsina. Óntamba ímba wéraiye suwaná ³⁸ nóraumai-tona makáawai koawánaaro súwasa koawáné tésa sésa kári-tomba séfataase-tonkwara kae'-mófáá'wárá'á wéraiye suwaná ³⁹ Ísu wení kísau-waasisafena séna unkwima'mái mara'á méraaro súwasa ⁴⁰ moóráfa'a 50 waasi máúwasa moóráfa'a 100 waasi máúwasa miyáumai-waasi túwaandu urówana ⁴¹ Ísu séfataase-tonkwara kae'-mófáá'wárá'á maisoréna wíyómpa'a kararéna Maníkóntáféna súwiyo simásuwena mintómbá tafántafan-úmai wení kísau-waasi tímúwasa misáwífá'-wáásí tímúwasa mófáá'a tafántafan-úmai tímúwasa misáwífá'-wáásí tímúwasa ⁴²⁻⁴⁴ seyaafá'nánká nowaná tímú'a fówasa sáwífa'a 5,000 waasi nowaná tímú'a fówasa wení kísau-waasi mintón-ayai sísamaifakemba kae'á kumbaimái-unampimba fáítuwana ówitaraiye.

Ísu non-afófora'o kuráin-aai.

Máttyu 14:22-33, Yóni 6:16-21

⁴⁵ Fáítuwana ówitowana minkákémbá Ísu wení kísau-waasi ti'maréna séna aifa'á nompín-táómpimba íyáte'a menáipá'-náópa'a Pétésáitafa koró. Misáwífá'-wáásí ti'maré sé'a kentí naaó'-nao'a koró simátimenaumne séna ⁴⁶ misáwífá'-wáásí ti'marówasa miwítí naaó'-nao'a kuwaná Maníkómpá'ó inaimó síndasafena omápa'a imérowana ⁴⁷ nó'waamba túnkúwana Ísu weyáá marapá'á mérowasa wení kísau-waasi nompín-táómpimba non-afufumpá mérowana maramá nénka'a wérowana ⁴⁸ Ísu awánómba óraa-fiyunda to'maé téna mintáómba tata'óto'marowasa nombó tuwíntámae kun-táámbá nonkó maimaúwasa ímbo kumbá siyarónka'a Ísu non-afófora'a maréna wení kísau-waasimo méronka'a táyáákaguwasa ⁴⁹⁻⁵⁰ awánésa táátafesa ésa tinekembá tata'á uwasá sésa waántágo wéniye suwaná Ísu minúwóiyáán-úmai séna táá'a ifó aáno'a méraaro. Kemá úne séna ⁵¹ nompín-táómpimba íyátena wewará'á imérowana óraa-fiyundago mafaúwasa áfááraumai táátafesa uráawe. ⁵² Kári-tombo sáwífa'-waasimo tafámbai tímúwasamo nowíní áwáu ímba mindásafesa imáyáa unkákémbá táátafesa uráawe.

Ísu Kénésárétifa'a tí'o ún-kwaasimo asófatinkarain-aii.

Máttyu 14:34-36

⁵³Táatafesa áfááraumai ésa waaúnkóní menáipá'á Kénésáréti-marafa'o kumbá nonáwáifa'a nompín-táómba ándé kárá'umaresa ⁵⁴marapátá kúmúwasa mimpápákén-kwáási Ísumba awiyésa Ísun-iyé sésa ⁵⁵naaó'-nao'a simátimesa Ísumo tamaún-aii isésa tí'o ún-kwaasi taarerá'á taawiya'maé tóso uwaná ⁵⁶Ísu kári'-nao'e óraa'-nao'e wénuwasa tí'o úwai tí'mai marupá'á marésa sésa ení unáánkwtóí áráíya'a ta'ótoraiyana tí'a étinkainkwae suwasá ta'ótórówana tí'a étinkaraiye.

Tíwá'náti áamáambo siyáan-aii.

Máttyu 15:1-9

7 ¹Ámáán-kawaa-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé Yérúsaremu-naopakemba Ísumo méropa'a tésa ²tuwánomba Ísuni kísau-waasi tuwímbai tiyáámba ímba non-kwisuwésa tómbá nowasá ³Yúndaa-waasi áamáán-kawaa-waasiye úwoi-waasiye tíwá'náti áamáambo arááiíwáúntafesa tiyáámba non-kwisukésa tómbá nésa ⁴maaketifákémbá naaópa'a iyésa tiyáámba non-kwisukésa tómbá nésa tíwá'náti áamámba fí'o-fí'on-amaamba arááiíwaesa táúfa'e nonánáwé anaféúné non-kwiyaáawe. ⁵Ámáán-kawaa-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé Ísumpa'a túwaandu ésa sésa ení kísau-waasi nóra sésawa kentáá síwá'náti áamámba ímba arááiíwaesawa tiyáámba ímbo non-kwíyómba tómbá wénaao suwaná ⁶Ísu séna kaumbo-kae'-ááiíwárá'-wáásín-owe. Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísáya kembiwísáféna érai'-aii agaimaréna

séna Maníkó séna

maawí kesúwí'a tóikaken-aantemba sésa ken-ímáyáá ímba tirumpimbá wéraiye. ⁷Waásiti áamámba símai paapé ombánifo Maníkóní áamámban-iyé karo'ó sembá miyaráán-úmai ken-ímáyáá karo'-ímáyáá mósá wémaraawe

Maníkómó siyáimba aúfáífimba agaimakáiyé. ⁸Maníkóní áamámba tuwé'a tíwá'náti áamámba wétoraawe. ⁹Maníkón-aii túwáántafe'a miwán-ánóndáá kentááisafe'a aamoí wéowe. ¹⁰Naaófá'á Mósese séna kentinófoi-tuwi'a óraa'an-oro. Énifo tinófoimo sáwíkaambo simátinkaindawimba tufuwíyana puwíníye Mósese siyáifo ¹¹kembiwímó siyámba tinófoisafesa simátimesa sésa moórá-tantaa'a Maníkóndén-ifo ímba kanaa'á timénaumne siyésa ¹²tinófoi ímba wétuwa'nai-owe. Miyámó ontáfé'a kanaán-iyé wésewe. ¹³Miyá-sáwí'ó ontáfé'a Maníkón-aii tuwé'a kentíwá'náti áamámba wéaraaiwae'a kentáái wésimatimewe. Miyaráámbá wéowe Ísu siyáiyé.

Waásimo sáwí'o uwátínkáín-tantaakon-aai.

Máttyu 15:10-20

¹⁴Ísu mináái simátimena waásisafena teró súwasa wempá'á tuwaná séna simátíménda is'é'a kawé'án-oro. ¹⁵Máápakén-tantaa'o naawí ímba waási sáwí'a wéuwatinkaifo tirumpinkén-ááígó aantemba waási sáwí'a wéuwatinkaiye. ¹⁶Ísáán-kwaasi ísámai kawé'án-oro Ísu siyáiyé.

¹⁷Ísu simásuwena minkwáásísómbá tiyuwéna naaúmpa'a imérowasa wení kísau-waasi sésa minááígóní áwáusa simásimiyo suwaná ¹⁸Ísu séna kenkwará'á ímba tááko péé wésisa'a ísáámbanifo ímba ísámai kawé'á uráawe. Máápakén-tantaa'o naawí waási ímba sáwí'a wéuwatinkaiye. ¹⁹Mindá ímba imáyáa kuwérainifo tindáámpá'á kúwátúsúwinifo ²⁰aaimó wésemba tirumpinkén-ímáyáágó éna mindá waási sáwí'a wéuwatinkaiye. ²¹Tirumpin-ímáyááfínkémbá sáwí-imayaa ésa tínkamiyasa puwíyasamo ésa aare-úméné waai-úméné ésa seyaafá-tántáá'á umémbá ésa ²²túraniyamba ésa miyá-miya- sawi'a ésa karo'-áái sésa aoisaambá wimaé nésa kawé-kísáúmó máéntafesa tirunkó símai sáwí'a wéuwatinkesa tuwesarai-í'a ésa uwó-ímáyáá ésa ²³miyá-sáwí'ó ombá tirumpinkén-ímáyáágó waási sáwí'a wéuwatinkaifo tiyáámbo ímbo non-kwíyómbó tómbó wénaamba miwá waási ímba sáwí'a wéuwatinkaiye Ísu siyáiyé. Énifo Ísu wemó siyáimba seyaafá-tómbá kawé-úmai wénaawe siyáiyé.

Kénaani-marafaken-ininkon-aai.

Máttyu 15:21-28

²⁴Ísu mináái simátimena wení kísau-waasise'a mifá'á tuwéna Táyya-naopa'e Sáíndóni-naopa'e mináémpá'ó kúmba moórá-naumpa'a iména séna kemó tamaúnda ímba simátíméro súwasa éniyo tuwímbai-waasi tamaún-aai ísówana ²⁵moórá-ininkon-ayáámúnko arumpimbá sáwí-amutamba mérowana minínínkó Ísumo tamaún-aai iséna minúwóiyáán-úmai wempá'á iyéna mara'á kífaena ²⁶wemá ímba Yúndaainimba póna Síriyaa-marafa'a Fínísiyaa-naopaken-ininko Ísumpa'a iyéna mara'á kífaena óraaka séna kesiyáámúnkon-arumpinkemba sáwí-amutamba maiyauwaaó súwana ²⁷Ísu simámena séna aifa'á iyámpói tómbá timénaumne. Iyámpóiti tómbá maimái iyámbá timúnafo miyáumai Ísareri-waasimo túwa'nai úndantemba emá fí'onkaa-inimba ónda pó'a áwa'nai únafo sune súwana ²⁸minínínkó séna óraako érai'a sémpo iyámpóiti tón-ayai iyáncó tamandáíniye. Miyáumai fí'onkaa-ininkon-iyé sinaná kanaán-ína súwa'nai ínono súwana ²⁹Ísu séna kawé'-ááímó séndasafe'a enayáámúnkon-arumpinkemba sáwí-amutamba maiyauwáúmpo ení naaópa'a waaó súwana ³⁰wení naaópa'a wénamo

koawánómba sáwí-amutamba kóúrowana ayáámúnko kawe'-úmai taarerá'á méraiye.

Ísu sáwífa'nanka'o asófatinrain-ai.

³¹Ísu Táyaa-naopa'-aempakemba Sáíndóni-naopa'-aempa'a táyáákena Tékáporisi-aempa'a táyáákena Káriri-nonkwaaumpa'o kúmba ³²tuwímbai uwó-wáásígómbá áí'mae tésa sésa enayáántamba ta'óto'mai asófankao suwaná ³³waásifinkemba áí'mai weyááfa'a ankéna ayáánaufitamba áápimba wimaréna awiyáái wi'maréna anááfiya'a ta'ótorena ³⁴wíyómpa'a awánéna sirumbá iyé séna wenááifinkemba séna epaata mináái waé'mai séna áá'o káúnkaimba intísuwaumne súwana ³⁵ááko kawe'á úwana anááfiyo fetói úwana aai kawe'-úmai súwana ³⁶Ísu óraaka séna ímba simátíméro súwasa ímbo ísónkakemba simátímapa'a kuwasá ³⁷ísówana áfááraumai táá'a úwasa sésa seyaafá-tántáá'á kawe'á úmai wéiyena táá'o káúnkain-kwaasi kawe'á wéuwatinkena aaimó ímbo kawe'-úmaimo senkwáási kawe'á wéuwatinkaiye siyáawe.

Ísu aneka'á tómbó tímakain-ai.

Mátíyu 15:32-39

8 ¹Moórá-kanaa sáwífa'-waasi túwaandu uwaná miwítí tómbá tai'ówana Ísu wení kísau-waasi táántowasa tuwaná ²séna kaumbo-kánáá kesé'a taméraawana tómbó maimaé tiyáamba tai'áísa'a sirumbá uwátinkaumne. ³Ti'maráanasa kentí naaó'-nao'a kónááfo némpakenkwaasi aampa'ó wíyamba tááimo táínka'a pósa púwófainifo súwasa ⁴wení kísau-waasi sésa máásai-marafa'an-ifo nááfakentaawa tómbá maimáísaawa timénaumno suwaná ⁵tísai ena séna nóraumai-ona makáao súwasa afakaeté-tomba makáawe suwaná ⁶minkwáásísóntáféna séna mara'-méraaro séna afakaeté-tomba maisoréna Maníkóntáféna súwiyo séna tómbá tafántafan-úmai wení kísau-waasi tímúwasa minkwáásísómbá tímúwana ⁷sesimái-mofaa'a wérowana Ísu maisoréna Maníkóntáféna súwiyo séna wení kísau-waasi tímúwasa minkwáásísómbá tímúwasa ⁸⁻⁹nowaná tímú'a fówasa sáwífa'-waasi 4,000 waasi nowaná tímú'a fówasa wení kísau-waasi mintón-ayaimo túwómbo afakaeté-unampimba fáítumai ówitowana ¹⁰Ísu misáwífá'-wáási ti'maréna wení kísau-waasise'a nompín-táómpimba íyátesa Tárímánúta-aempa'a kuráawe.

Ímbo awánáúnda-kisau mauwómó siyáan-ai.

Mátíyu 16:1-4, Rúku 12:54-56

¹¹Mifá'á Ísu mérowasa amáán-kawaa-waasi sáwí-aaimo sínda isánae sésa Ísumpa'a tésa sésa éraira Maníkómpákéná kunkáanai ímbo awánáúnda-kisau máinata awánaano suwaná ¹²Ísun-arunko umbaí wétopakemba séna káfé'o méraan-kwaasi nóra séra ímbo awánáúnda-

kisau máinata awánaano wéseo. Érai'a simátíme súne. Káfé'o méraan-kwaasi ímba aráátimenaumne séna ¹³ ifátiyuwena nompín-táómpimba íyátena nonkwaaúnkóní menáípa'á kuráiyé.

Ímba kaumbo-kae'-ááiwará'-wáási orómó siyáin-ai.

Mátíyu 16:5-12

¹⁴ Ísu wení kísau-waasise'a nonkwaaúnkóní menáípa'ó kumbá wení waási péréti-tomba ímbo máúmba tuwinkésa kuwaná kímboratomba nompín-táómpimba wérowana ¹⁵ Ísu ámáán-kawaa-waasiye Érotiye kaumbo-kae'-ááiwará'-wáási owé-ímáyáá éna wení kísau-waasi simátimena séna intóráin-tantaa'a kári-tantaa'a moórá-tonkon-awi'a péréti mimpímbá marááwanamo intoréna óraa'o intembá ámáán-kawaa-waasiye Érotiye miwí tááisafe'a kentúra'a káráwiyoro súwasa ¹⁶ keáímbá sésa nóra sénawa miyá wésiyo. Péréti-tomba ímba makáunanasa miyá wésiye suwaná ¹⁷ Ísu keáímbó wésun-ai iséna nóra séra tómbá ímba wéraiye-ai wéseo. Kanaa'á tómbá timénaumpo ááémo uráundawini áwáuma ímba tááko péé wésiye. Kentí imáyáagowe kentirunkówé faráátaraisa'a wéowe. ¹⁸ Túramba wéraitbanifo ímba awánamai kawe'á wéowe. Táá'a wéraitbanifo ímba ísámai kawe'á wéowe. ¹⁹ Séfataasetombo tafántafan-úmaimo sáwífa'a 5,000 waasi timéwánasamo naráamba mintón-ayai nóraumi-unampina fáíturaaó séna tísai úwasa sísamaifakemba kae'á kumbaimái-unampinta ówitaraumne suwaná ²⁰ afakaeté-tombo tafántafan-úmaimo sáwífa'a 4,000 waasi timéwánasamo naráamba mintón-ayai nóraumi-unampina fáíturaaó séna tísai úwasa afakaeté-unampinta ówitaraumne suwaná ²¹ Ísu séna nóra sénawa ímba tááko péé sisa'á ísaraoó Ísu siyáiyé.

Ísu aúrambo kafikówimba kawe'ó uwánkarain-ai.

²² Ísu simátimena wení kísau-waasise'a Pétésáíta-naopa'o kumbá tuwímbai aúrambo kafikówimba áí'maesa Ísumpa'a tésa sésa ta'óto'mai asófankaaó suwaná ²³ Ísu ayáán-to'maena mindáókoni ayáífa'á wéna aúrampimba awiyáái wi'ankéna aúranka'a ta'ótorena séna éra awánááno súwana ²⁴ awánéna séna wéawanaumne. Taaiyaán-kwáási marapá'á wénowa'a awánáúmne súwana ²⁵ aneka'á Ísu aúranka'a ta'ótorena kawe'á uwánkowana aúramba kararéna kawe'-úmai awánówana ²⁶ Ísu séna mindáópa'a kónafo ení naaópa'a tauweré waaó siyáiyé.

Pítaa Ísuni áwáumo siyáin-ai.

Mátíyu 16:13-20, Rúku 9:18-21

²⁷ Ísu simáména wení kísau-waasise'a Sísááriya Fírípái-nao'-aempa'o kúmba aampa'á wéwena wení waási tísai ena séna kentáfésa seyaafá'nánká nóran-kwaasin-iyewa wéseo súwasa ²⁸ miwí tuwímbai sésa

emá Yóni nombó maitinkáandawi óne sewasá tuwímbai sésa naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakaandawin-awi'a Íráiyaa óne sewasá tuwímbai sésa naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakaawifinkemba moóráwigo óne wésewe suwaná ²⁹ Ísu séna kembiwí kentáfé'a nóran-kwaasiyewa wéseo súwana Sáimoni Pítaa séna Maníkó íyáfasinankarawai Yúndaa-waasisa wéamu'maraundawisa óne súwana ³⁰ mináái ímba simátíméro Ísu óraaka siyáiyé.

Ísu puké'a íyáfasinanaumnemo siyáin-aai.

Mátíyu 16:21-28, Rúku 9:22-27

³¹ Ísu wemó puwínda-aai ómbarena wení kísau-waasi simátimena séna sí'o índa-i'a uwásinkesa Yúndaa-oraa'-waasiye óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáambo sen-kwáásiyé tínaaeni'a uwásinkesa sínkamiya'o púwóndanifo kaumbo-kánáá tai'áína'a púwóndafinkemba íyáfasinanaumne séna ³² miyáumai afora'á simátimuwana Pítaa Ísumba áí'maena weyááfa'a máankena séna miyán-áái sénafo súwana ³³ Ísu waeréna wení kísau-waasi tuwánéna Pítaantafena óraaka séna waántáwanko siyuwé kóuwo. Waásiti imáyáafinkemba wésempo ímba Maníkóní imáyáafinkemba wésene Ísu siyáiyé.

³⁴ Ísu mináái simáména waásisone wení kísau-waasiye táánténa séna kembó sirááiwaenaé siyawi tirááiimo táínda-tantaa'a ímba ta'ótóráaro. Kemá púwónda-aaraa-taimo súwaata'mae kondantembá kembó sirááiwaiyawí umbai-tántáá'á timíyasa minúbái-tántáá'á úwoi maimaésa sirááíwaenaawe. ³⁵ Tirááiimo táínda-i'o ésa ímba kawé'-úmai méranaafo kentáfésa ísámai Maníkóní ásé-aaisafesa ísámai tirááiimo táínda-tantaa'o tuwésa puwésa aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe. ³⁶ Mararáké-séyááfa-tántáá'ó maésamo puwíyambo éna mintántáákó ímba túwa'nai íniye. ³⁷ Puwíyamba marapá'ó makáan-tantaatamba ímba méyámbátuwesa aneka'á ayáatáaka méranaawe. ³⁸ Káfé'a Maníkóntáfésa ímba imáyáa ésa méraanka'a kenkwára kesááiwara'o tigaemó uwásínkáamba pó'a ánaaemba kemó marapá'ó kúmóna miwí sigae uwátinkanaumne. Kemá waási úranko ánaaembo kesifoní sáwara wíyómpakembo Maníkóní kísau-waasiti sáwara'o marapá'ó kúmóna miwí sigae uwátinkanaumne.

9 ¹ Érai'a simátime sune. Tuwímbai maanká'ó méraan-kwaasi ímba aifa'á puwé'a Maníkó wení fasi'aéntámbó wégawaanimba awáné'a ánaaemba puwónááwe Ísu siyáiyé.

Ísu fí'on-kuwawaa'o faúkáin-aai.

Mátíyu 17:1-13, Rúku 9:28-36

² Ísu mináái simátiména afa'móráe-no'waamba waéna Pítaane Yémísine Yónine tí'maena óraa'-omapa'o iyúmba miwí aantemba imésa miwí

túranka Ísu fí'oran-auma faufúwana ³ wení unáánkwátóiyakemba sán-kená aafáúmó iyáúsenamo intembá úwasa ⁴ awánomba kae'-wáásíyái wíyómpakemba paápé ésarai mindárai-tuwi'a Íráiyaae Mósese'e'a Yúndaa-waasi tíwá'nárai Ísuwe'a aai wésuyana ⁵ Pítáa Ísuntafena séna óraakoo maanká'ó méraundasa kawe'á imbá póta wááu-namba kaumbosáámó ondasá moórá endé éta moórá Mósese'nde éta moórá Íráiyaande miyáumaisa onó súwana ⁶ áfááraumai táá'a úwana nóin-aaiya sínenawa iyómpo miyán-áái Pítáa siyáiyé.

⁷ Miyá wésunka'a ainánkó kuména káátaguwana mináínámpínkémbá aai'gó aantemba séna miwá kesáánimba isa'á wen-ímáyáá wéune. Wenáái ísáaro súwasa ⁸ wení kísau-waasiyau awánomba mindárai wíyómpa'a iyúyana Ísu aantemba méraiye.

⁹ Úwasa omápakembo kúmúmba Ísu óraaka simátimena séna awánaamba ímba simátíméro. Kemá waási úranko púwóndafinkembo iyáfasinaandara'a maami awíyaamba kanaará'á simátíma'mae iyóro súwasa ¹⁰ isésa ímba simátimesa mináái úwoi faráátesa keáímbá sésa púwóndafinkemba iyáfasinanaumne simbá nóran-aaiya'iyó siyáawe.

¹¹ Simásuwesa Ísumba áisai esa sésa ámáámbo sen-kwáásí sésa Íráiyaa aifa'á paápé ínana Maníkó iyáfasinankaraiwai Yúndaa-waasisa amu'makáundawisa ánaaemba paápé íníyemo sembá nóra sésawa mináái wéseo suwaná ¹² Ísu séna aifa'á Íráiyaa paápé éna to'mayaa íníye-aai érai'-aain-iyé. Moórá-aai waási úranko kumpaápé uráiwaintafena agaimaréna séna wembá áí'o índa-i'a uwánkesa tínaaeni'a uwánkanaawe agaimaréna siyáiyé. ¹³ Simátime'a sune. Íráiyaa é'a tiyáiyé. Agaimakóntemba úmai wembá sáwí'a uwánkanae sésa sáwí'a uwánkaraawe. Miyán-áái wentáfésa agaimakóntemba kemá waási úrankontafesa agaimakáawe Ísu siyáiyé.

Ísu sáwí-amutambo maiyáúkain-aai.

Mátíyu 17:14-21, Rúku 9:37-43

¹⁴ Ísu simátimena omápakembo kúmúmba wení kísau-waasifa'a kúmúwasa sáwífa'-waasi túwaandu ésa ámáámbo sun-kwáásíyé Ísuni kísau-waasiye iyafákén-áái sésa ¹⁵ Ísu túntafesa ifátuwesa aaweyáá uwánkówana ¹⁶ Ísu séna nóntafera iyafákén-áái wéseo séna tísaí úwana ¹⁷ miwífínkémbá moóráwigo séna óraakoo kesáánimba áí'mae túne. Wenarumpimbá sáwí-amutamba méraisana ímba aai wésisana ¹⁸ misáwí-ámútánkó ta'óto'mai fame'naame'-isaná tanaambá fágufagu wéena áwáayaamba umpufuwéna aigaregó nonkáánéna aiyayaamba ku'wisana miyá úmae wéiyisa'a ení kísau-waasisafe sé'a sáwí-amutamba

arumpinkémbá maiyáúwáaro súnasa ímba kanaa'á maiyáúkaawe súwana ¹⁹Ísu séna kentáfé'a ímba imáyáa owaná póna sirumbá umbaí wétaifo nóraumai-kanaarara kesé'a méranaumno simásuwena séna éniño enáánimba áí'mae tiyó súwasa ²⁰áí'maesa tuwaná misáwí-ámútánkó Ísumba awánéna miniyámpói famé'auwowana tanaambá féna wárerel-úwana aigaregó nonkáánúwana ²¹Ísu afowántáféna séna nóin-kanaawa ánkaraíyo súwana umaranká'á ánkaraíye. ²²Tufuwíndasafena póna sáwífa'-l'a famé'mai iyafíné nompínémó túwáaraantamba wéíye. Emó kanaamó e aruntá uwásinkesa súwa'nai uwo súwana ²³Ísu séna nóra séwa emó kanaamó e súwa'nai uwo wésono. Maníkómpá timankúnkúmbo iyawimo ésa seyaafá-tántáá'á kanaa'á ónááwe súwana ²⁴miniyámpóígón-afowá minúwóiyáán-úmai óraaka séna kemá Maníkómpá'á simankúnkúmbe úmpo kemá Maníkómpá'á ímba fasi'arámpo súwa'nai uwo súwana ²⁵Ísu awánómbe sáwífa'-waasi sisipáá uwaná sáwí-amutankontafena séna uwó-sáwí-ámútánkóo auwé kóuwo. Ímbo kouwérénda éka'a kóuwo súwana ²⁶wáá'a téna miniyámpói famé'auwowana tanaambá fówana arumpinkémbá kóúwana miniyámpói púwóraantan-éna mérowasa tuwímbai sésa é'a púwíye suwaná ²⁷Ísu ayáánkwanda to'mái iyáfasinakowana koku'á méraíye.

²⁸Koku'á mérowana Ísu naaúmpa'a imérowasa Ísu weyáámo méronka'a wení kísau-waasi imésa sésa nóra sétaawa misáwí-ámútámbá ímba kanaatá maiyáúkaumno suwaná ²⁹séna inaigó aantemba miyáumai miyá-sáwí-ámútámbá maiyauwáínífo fí'on-tantaako ímba kanaa'á maiyauwáíníye Ísu siyáíye.

Ísu puwínda-aaimo siyáin-aai.

Mátíyu 17:22-23, Rúku 9:43-45

³⁰⁻³¹Ísu simátimena tuwéna Káriri-aempa'-aampa'a wéwena sáwífa'-waasi túwaandu ofó séna kesí kísau-waasi aantemba aaí simátimena séna aampa'á wéwena séna kembá waási úrankomba fí'on-kwaasi timíyasa sínkamiya puwé'a kaumbo-kánáá maisuwé'a iyáfasinanaumne súwasa ³²wemó sún-aaignoni áwáuma ímba isésa áísai ónae sésamo umbá táá'a úwasa ímba áísai uráawe.

Náawa iyáákaiyomo siyáan-aai.

Mátíyu 18:1-5, Rúku 9:46-48

³³Ímba áísai esa Kápaneamu-naopa'o kumbá naaúmpa'a imáúwana Ísu tísai ena séna aampa'-wéte'a nóin-aaiya siyáao súwasa ³⁴aampa'-wéwesa sésa kentááfínkémbá náawa iyáákaiyo sésa keáímbá símae wéwesa pósa ímba aaí suwaná ³⁵Ísu mara'-maéna wení waási sísamaifakemba kae'a kumbaimái-waasisafena séna ísáaro. Íyáákanaemo síyawí tínaaeni'a

ésa seyaafá'-wáásítí wayó'á máéro simásuwena ³⁶ moórá-iyampoi áí'mai afufumpimbá isáúwankena taparéna simátimena séna ³⁷ kentáfésa imáyáa wéesa iyámpóimo túwa'nai onten-úmai wésuwa'nai-owe. Súwa'nai onten-úmai Maníkó si'mákaiwaimba wéawa'nai-owe Ísu siyáiyé.

Kentí kisaugomba ímba sáwí'o on-aai.

Rúku 9:49-50

³⁸ Súwana Yóni Ísuntafena séna óraakoo moóráwigo wénena sáwí-amutantontafena séna Ísuni fasi'aémbó wéraintafe auwé kóuwo simátímapa'a wisasá misáwí-ámútámbá kóuraawe. Minkwáásígó ímba kentááfínkén-kwáási ómpo ímba miyámó indá étuwaaosa siyáumne Yóni súwana ³⁹ Ísu séna ímba tufinankaaro. Ímbo awánaan-kisaumo wémaewi úwoi kesúwí'a ímba sáwí'a uwásinkanaawe. ⁴⁰ Kentáási kisaugomba ímba sáwí'o owí úwoi wésuwa'nai-owe. ⁴¹ Érai'a simátime sune. Kembiwí tuwánésa sésa Ísu Káráisitini waási ombá pósa túwa'nai ónae sésa káritantaa'a nombó timíyawi Maníkó kawel'-meyámbá timíníye Ísu siyáiyé.

Sáwí'o on-aai.

Mátíyu 18:6-9, Rúku 17:1-2

⁴² Ísu mináái simátimena séna iyámpóimo kesáaisafesa timankúnkúmbo ontenkáán-úmai tuwímbai timankúnkúmbo wéowe. Tuwímbai tésa kesáaisafesa timankúnkúmbo owímá karo'-áái tasimátimiyasa isésa sáwí-ampa'a kóiyasa Maníkó karo'ó síyawi sáwí-meyamba óraa'a timínífo miwímó tinuwarampimbó óraa'-ontamba fári'wimaresa nompímbó túwááwasamo kumpuwésaraa karo'-áái ímba simátíméwasa sáwí-ampa'a ímba kowisinó. Mindá kanaán-íye. ⁴³ Tiyáánkomo sáwí'o ína'a misáwí-ámpá'á kúnafo sé'a moórá-tiyaamba kambísásúwáaro. Kae-tíyáámbó wéraina'o é'a ónkaifa'o iyamó kámakama'o wéipa'o wíyamba mindá sáwí'an-íye. Sáwí'o uráimbo maisuwé'o méraiyaamba mindá kawel'an-íye. ⁴⁴ (-) ⁴⁵ Tísamaigomo sáwí'o ína'a misáwí-ámpá'á kúnafo sé'a moórá-tisamai kambísásúwáaro. Kae-tísamáímó wéraina'o é'a ónkaifa'o iyamó kámakama'o wéipa'o wíyamba mindá sáwí'an-íye. Sáwí'o uráimbo maisuwé'o méraiyaamba mindá kawel'an-íye. ⁴⁶ (-) ⁴⁷ Túrankomo sáwí'o ína'a misáwí-ámpá'á kúnafo sé'a moórá-turamba fitúwáaro. Kae-túrántámbó awáné'o é'a ónkaifa'o iyamó wégaipa'o wíyamba mindá sáwí'an-íye. Sáwí'o uráimbo maisuwé'o méraiyaamba Maníkó wení waásimo kawáánipa'o méraiyaamba mindá kawel'an-íye. ⁴⁸ Ónkaifa'a marinkómó éna waé'wae'a wéinana iyamó éna ímbo pisináimba kámakama'a wéiye Ísu siyáiyé.

⁴⁹ Ísu simátimena séna uwímó tónká'ó to'marááwanamo kawel'ó intembá Maníkó waásiya'a iyamó kaintenkáán-úmai maráínasa kawel'-úmai méranaawe. ⁵⁰ Uwímá kawel'-tántáá'an-ifo óraa'a tai'áísana

ayáántamba wéraifo ímba aneka'á uwímó káína'o é'a to'maránááwe. Uwígo ásémo intenkáámbá wée'a aáno úmai méranaawe Ísu siyáiyé.

Aarakwá'ó tuwínáán-aaimo siyáin-ai.

Mátíyu 19:1-12, Rúku 16:18

10 ¹Ísu minká'á tuwéna Yúndiyaa-aempa'a Yóndani-nonkoni menáipá'á komérowasa aneka'á sáwífa'-waasi túwaandu úwana sún-ai wésimatimuwasa ²ámáán-kawaa-waasi sésa sáwí-aaimo sínda isánae sésa Ísumpa'a tésa sésa moórá-waasigo awaainínkómbá kanaará auwáíníyo. Miyámó énamo éna ámáán-ai taraisíni ína taraisíníyo suwaná ³séna naaófá'á Mósese nóra-amaana simátímakaiyo séna tísai úwasa ⁴miwí sésa Mósese maará siyáiyé. Moóráwigo awaainínkómbó ai'mátuwaandawi aúfáifimba agaimaréna séna kesuwaainímbá ai'mátuwaumne séna agaimái amíno siyáiyé suwaná ⁵Ísu séna kentíwá'ná tirumbó makáamba pósa Maníkón-ai ímbo ísontafena mindásafena Mósese minámáámbá siyáimbanifo ⁶Maníkó wíyóne marawémó úmaronka'a ímba miyá siyáifo Maníkó aarewára'á waaiwára'á úmakaiye. ⁷Miyámó uráintafesa tinófoi tiyuwésa awaai'kóe awaainínkóe'a takááísamai ⁸mimbórá-túmá ma'mái méraawe. Mindásafesa awaai'kóe awaainínkóe'a ímba kae'-wáásíyáámbó ombá mimbóráí'a wéowe ⁹Maníkó aare-waai' moórá-i'o uwátínkaraintafesa ímba tuwínáaro Ísu siyáiyé.

¹⁰Ísu simátimena naaúmpa'a imésa wení kísau-waasi Ísumo sún-aaisafesa áísai uwaná ¹¹séna moóráwigo awaainínkómbá ai'mátuwenamo fí'on-inimbo wémaimba umémbá wéiyé. ¹²Moórá-ininko awaai'kómbá auwénamo fí'onkwambo wémaimba umémbá wéiyé Ísu siyáiyé.

Ísu iyámpóimo ayááfúmbo tátínkarain-ai.

Mátíyu 19:13-15, Rúku 18:15-17

¹³Ísu simátimuwasa tuwímbai Ísu ta'ótorena ayááfúmbo tátinkainkwaé sésa iyámpói tí'mae tuwasá wení kísau-waasi sésa tí'mae kóro suwaná ¹⁴Ísu tuwánéna aaisambá tiyéna séna ímba kóro síyamba tiyuwáiyasa kempá'á iyámpói úwoi teró. Miníyámpói kempá'ó tentembá Maníkó wení waásimo kawáánimba miyaráán-úmai wégawaanimba iyámpói kempá'ó tíyan-amba ímba faitinkaaro. ¹⁵Érai'a simátime sune. Maníkóntáfésamo sésa iyámpóiyaaan-úmai kenkátá wégawaanonemo síyanamo éna miwíyá'á kawáánínífo ímbo miyámó síyawimo éna ímba kawááníníye Ísu séna ¹⁶miníyámpóísómbá taparéna tine'á ta'ótorena ayááfúmbo tátínkaraiye.

Óntawara'-waasigon-ai.

Mátíyu 19:16-30, Rúku 18:18-30

¹⁷Ísu simátimena kúwana moóráwigo awaantanténa Ísu óraakon-iyé séna takífaena séna kawekó óne. Nóra úmaiya aúí'a úmai wíyómpa'a

maé'mae'a ónaumno súwana ¹⁸Ísu séna kentáfé nóra séwa kawekó óne wéseno. Mimbóráwígó Maníkó weyáá kawekón-iyé. ¹⁹Maníkóní áamáamba é'a ísaraane. Minámáámbá aúfáífimba agaimaréna séna waási ímba tínkamiyasa púwóro. Ímba aare-úmémbán-oro. Ímba umémbá máéro. Ímba karo'-áái simátínkáaro. Ímba karo'á sé'a fí'owiti moparáwímbá máéro. Kentinófoi-tuwi'a óraa'-i'an-oro siyáíye súwana ²⁰miwá séna minámáámbá kemá iyámpóiyakemba ísare'a kawé'á úmae wéiyune súwana ²¹Ísu awánéna aamoí éna séna kawé'á éma moórátantaa'a ímba kawé'á uráampo ení moparáwímbá fí'on-kwaasi wétime óntamba maiyé ímbo makéwi tuwín-timinana ení kawé'-mékýámbá Maníkó wíyómpa'a ankáíniye. Tuwín-timemo e kembá sirááíwainone súwana ²²mináái iséna sáwífa'-moparawimbo makóntafena ai'á kaoréna óraa'-imayaá úwana arunkó sáwí'a úwana kuráíye.

²³Kúwana Ísu waeréna wení kísau-waasisafena séna sáwífa'-ontamo makén-kwaasi Maníkó wení waásimo kawáánipa'o wíyamba umbaí táíniye súwana ²⁴wení kísau-waasi minááísáféna táá'a úwana séna kesí iyámpóisono. Ónta-imayaamo émaiyaí Maníkómó kawáánipa'o wíyamba umbaí táíniye. ²⁵Moóra-poigon-awi'a káámeri mimpóígó waigóní afaapimbá ímba kanaa'á kóferainiye. Káámeri-poigomo waigóní afaapimbó kóféráínkakaá sáwífa'-ontamo makáan-kwaasi Maníkómó kawáánipa'a kowisinó súwasa ²⁶mináái iséna táátafesa ésa sésa umbaí taifó nóran-kwaasiya Maníkómó kawáánipa'a méranaao suwaná ²⁷Ísu tuwánéna séna waási miwítí kísausamba ímba méyámbaresa kónááfo Maníkó seyaafá-tántáá'á úwoi kanaa'á wéiye súwana ²⁸Pítaa séna isaaó. Kentáásí seyaafá-tántáá'á tuwéta entá wéaraaiwaumne súwana ²⁹Ísu séna érai'a simátime sune. Kentáféna imáyáa ésa Maníkóní ásé-aaimo kosimátimiyantafesa naaópa'a tuwésa tuwaaísáíye tífátone tímánaatone tinófoiye táánine tiyáámúne tiyuwésa miwítí maramó túwááwin-anondaa ³⁰marapá'ó méraanka'o túwáán-tantaa'a miyán-tántáá'á sáwífa'a maésa tuwaaísái-i'a ésa tímánaari'a ésa tinóisai-i'a ésa kentí iyámpóí-i'a ésa naané marawémó maíyamba miwífímbá umbaimó tátinkaiyambo ésa ánaaen-kanaa aúí'a úmai wíyómpa'a maé'mae'a ónááwe. ³¹Ánaaemba aifarááwífínkémbá tuwímbai tínaaeni'a íyasa tínaaenkewífínkemba tuwímbai aifarí'a ónááwe
Ísu siyáíye.

Ísu wemó puwíndasafenamo siyáin-aii.

Mátíyu 20:17-19, Rúku 18:31-34

³²Ísu simásuwena Yérúsaremu-naopa'a kónae sésa aampa'á wéwesa Ísu aifa'á kúwasa wení kísau-waasi táátafesa uwasá tínaaembo kunkwáásíwará'á táátafesa uwaná Ísu wení waási sísamaifakemba kae'á

kumbaimái-waasi tí'maena moórá-aempa'a tínkarena wempá'ó tinda-tantaakontafena mósimatimena ³³séna ísáaro. Yérúsaremu-naopa'a konanasá moóráwigo kembá waási úrankomba óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo sen-kwáásiyé aráátiminasa kembó sínkamiyan-aaí símaresa sí'mai fí'onkaa-waasi timíyasa ³⁴karaánáa'a sinkésa tuwiyáái wisinkésa súwiyonku'-wénesa sínkamiya'a púwónasa utámaraiya'a kaumbo-kánáa maisuwé'a íyáfasinanaumne Ísu siyáiyé.

Yémisiye Yóniye'a Ísumbo áísai urááyan-aaí.

Mátíyu 20:20-28

³⁵Minkánáa Sépétin-ááninkorai Yémisiye Yóniye'a Ísumpa'a tésarai sésa óraakoo áísai oyantembá uwásinkaaoo suyaná ³⁶nóintafenawa wétinkaina uwátinkanaumno súwasarai ³⁷Sésarai ení sámoo kaimbárúpá'ó imémo e kenkáí íyáfasisinke séfasefa'-arausampa'a sinkaaoo suyaná ³⁸Ísu séna séyan-aaigoni áwáu ímba ísaraaye. Sáwí-nombo anaféúmpínkémbó naandantén-úmai sí'o índá-i'o uwásinkaiyamba keráí kanaará kemó naanda-ánáfeumpinkemba náyááyo. Sí'o índá-i'o uwásinkaiyantemba kanaará kenkáí miyá uwátinkanaao súwasarai ³⁹Sésarai keráí kanaa'á pókai máéyauye suwaná Ísu séna érai'a séye. Kemó naanda-ánáfeumpinkemba náyááye. Sí'o índá-i'o uwásinkaiyantemba kenkáí miyá uwátinkanaafo ⁴⁰kesí séfasefa-sirausampa'a kemá ímba íyáfasintinkanaumpo Maníko kae'nárai uwátínkaraimba póna íyáfasintinkainiye súwasa ⁴¹Ísuni kísau-waasi siyáánkainarau mináái iséna Yémísinte Yóninte aaisambá tíyúwana ⁴²Ísu táántowasa tuwaná séna é'a ísaraawe. Marapá'-óráa'-wáásísómbá íyáákamai-fasi'aen-aaí simáti-simati uwasá wenkóyááka-tayaaka uráawe. ⁴³Óraa'-waasimo ontembá kembiwíwárá'á ímba miyánoro. Kempínkémbó íyáákanaemo síyawi fí'owiti wayó'á ónááwe. ⁴⁴Kempínkémbó aifarí'a ónaemo síyawi seyaafá'-wáásítí kísau túwa'nai oro. ⁴⁵Kemá waási úranko ímba súwa'nai íwae'a kunkáumpo kemá waási túwa'nai ónae'a kunkáumne. Sáwí-imayaafinkembo faútínkáandasafe puwónaumne Ísu siyáiyé.

Ísu aúrambo kafíkwimba kawe'ó uwánkarain-aaí.

Mátíyu 20:29-34, Rúku 18:35-43

⁴⁶Ísuwe wení kísau-waasiye Yéríko-naopa'o kumbá sáwífa'-waasiwara'a mindáópa tuwésa aampa'á kuwaná Tímiyasín-ááninkon-awí'a Páátímiyasi aúrambo kafíkwí óntamba inái símai maénae séna aanawáísára'a kumbéna wéinai súwasa ⁴⁷tuwímbai sésa Ísu Násaretifakewi wétiye suwaná iséna óraaka séna Ísuwo Téfitín-andafakewi ómpo arumbá uwásinkaaoo súwasa ⁴⁸sáwífa'nanka aaisambá aéesa sésa aseraao suwaná mináái ifátuwena aneka'á óraaka séna Ísuwo Téfitín-andafakewi ómpo

arumbá uwásinkaao súwana ⁴⁹Ísu aampa'ó wémomba wení ewaa'á koíyáfasinena séna áántaaro súwasa aúrambo kafikówimba áántesa sésa enarunkó kawe'á íno. Wéaantaifo íyáfasinaao suwaná ⁵⁰atuwénamo méron-ampanta faúmarena íyáfasinena Ísuni ewaa'á túwana ⁵¹Ísu séna nóina embó arááímo táínda-i'a uwánkanaumno súwana séna óraakoo súramba kawe'á uwásinkainkwa'e'a úne súwana ⁵²Ísu séna kentáfé kanaa'á súwa'nai índawin-iyé sémpo kawe'á uwánkaumpo waaó súwana minúwóiyáámbá aúramba awánéna Ísun-ánaemba kuráiyé.

Ísu Yérúsaremufa'o kuráin-aai.

Mátíyu 21:1-11, Rúku 19:28-40, Yóni 12:12-19

11 ¹Ísu wení kísau-waasise'o kumbá Yérúsaremu-nao'-ampa'o kumbá Órífi-omapa'-ewaa'-naokai moórá Pétéfasi-nao'a úwana moórá Pétáni-nao'a úwana minkáé'-náókoni ewaa'ó kumbá wení kísau-waasi kae'á máti'marena ²séna epín-dáópa'a kurékai moórá-poigon-awi'a tónki koawáneyambo waásimo ímbo ayáákainda-poi ándá faútuwekai áí'mae tekaiyó. ³Moóráwigo tuwánénamo nóra óyaekaiya óyómo sínakai óraako ayáá'mae'a konasá áí'maesa kouweránááwe siyé simámékaiyo súwasarai ⁴kuyaná mimpóí ontará'á ándá anuwarampimbá fári'wimarowana mérowasa koawánésarai minándá kofaútuwóyana ⁵minká'ó méron-kwaasi sésa nóra sékaiya mimpóígóni ándá wéfautuwaayo suwasarái ⁶Ísumo sún-aai simátímúyasa kanaán-ifo miyá okaiyó suwasarái ⁷áí'maesarai Ísumpa'a tuyasá wení kísau-waasi paákákén-únánkwátói faú'mai mimpóígón-arósáaunka'a wandaaí uwí'márówana Ísumba ayáá'mae wéguwasa ⁸sáwífa'-waasi mésa óraa'-waasin-iyé sésa tuwímbai paákákén-únánkwátói faú'mai tuwímbai taaénama ankáimai aampa'á uwí'ma'mae wéguwana minúnánkwátóiyae mintáénarafane támae wéguwasa ⁹aifa'ó tun-kwáásiyé Ísun-ánaembo

tun-kwáásiyé óraaka'-oraaka'a sésa Fasi'aénkó ai'maráisana kunkáiwaimba Maníkó kawe'á uwánkáiyé. ¹⁰Kentáá síwá'ná Téfitimo kawáán-uráintemba miyaráámbá íníye. Wenáwí'a mósá maráúmne óraaka'-oraaka'a suwaná ¹¹Ísu Yérúsaremufa'o kúmba óraa'-amaan-daumpa'a iména seyaafá-tántáá'á awánéna fenómpinka'a wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi tí'maena Pétáni-naopa'a kuráiyé.

Taaigón-aai.

Mátíyu 21:18-19

¹²Pétáni-naopa'a kowaiyómba aafáyára'a mindáópa'a tuwésa aampa'ó kumbá Ísumba áái tówana ¹³moórá-taigon-awi'a fíkima wérowana mintáéramba nánae séna áwáufa'a wéna awánómba arambó iyái-kánaámó ímbo túmba ímba iyéna ána aantemba wérowana saafá uwááena

¹⁴mintáíngóntáféna séna emá arambá ímba iyáínone. Aneka'á waási ení arambá ímba nánááwe súwasa wení kísau-waasi mináái ísaraawe.

Ísu óraa'-amaan-daumpa'o iyáin-aaí.

Mátíyu 21:12-17, Rúku 19:45-48, Yóni 2:13-22

¹⁵Ísumo sún-aaí isésa Yérúsaremu-naopa'o kumbá Ísu óraa'-amaan-daumpa'a iyéna áamáán-daumpa'o méyámbó wéun-kwaasi tuwánéna iti'mátuwena áamáán-dankoni óntambo méyámbárón-kwaasiti taaremá tawísísuwena Maníkóntáfésa imáyáa ésa mááufu'-numamo wéamundumamo méyámbárón-kwaasiti taaremá tawísísuwena ¹⁶simátiména séna aneka'á ímba áamáán-daumpa'a miyán-tántáá'á maimaé'a iyé-kunke oro. ¹⁷Maníkón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna kesí naantafésa sésa Maníkómpá'ó inaimó sen-dámbá isasá fí'o-fi'om-barafaken-kwaasi tésa inaí wésewe agaimaréna siyáíye. Énifo umén-dáúmpá'ó ontenkáámbá uráawe Ísu siyáíye.

¹⁸Ísu súwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo sun-kwáásíyé Ísumbo tufuwíyan-aaí wésesa sáwífa'-waasi Ísun-aaimo ísámae wéiyun tafesa táátafe ésa Ísumbo tufíyan-amba wésaafa-uwasa ¹⁹fenómpinka'a Ísu wení kísau-waasise'a Yérúsaremu-naopa'a tuwésa kuráawe.

Taaigómó aáénkarain-aaí.

Mátíyu 21:20-22

²⁰Ísu wení kísau-waasise'a kowaiyómba íyáfasinesa aampa'o kumbá fíki-taimo awánomba ánúka to'mái seyaafá'á móaenkagurowana ²¹Pítaa Ísumo séwiyon-aaí ááka'a maréna séna awánaao. Aaimó séwiyaandataima é'a aáénkaraiye súwana ²²Ísu séna Maníkómpá'á timankúnkúmba oro. ²³Érai'a simátime sune. Maanómátáfé sé'o iyé faiwí'wé nompá'á kumuwómó síyawi ímbo kae'-ímáyáá tokésamo súndantemba érai'a íníye síyanamo éna érai'a miyá íníye. ²⁴Mindásafe'a Maníkómpá'á inaí sé'a fí'o-fi'on-tantaatafe'a áísai e'o sembá érai'a Maníkó kanaa'á súwa'nai uwásínkáíye sembá kanaa'á wétuwa'nai-íye. ²⁵Maníkómpá'á inaimó sembá sáwí'o uwátinkaiyamba anondáá sáwí'a ónaumne-imayaa ímbo íyamba ifátúwáaro. Miyámó íyanamo éna kentifo wíyómpakewi kembiwí sáwí'o ombá maitiyuwáíníye. ²⁶Énifo sáwí'o uwátinkaiyamba úwoimo imáyáamo úmae wéíye'o ímbo ifátuwaiyanamo éna kentifo wíyómpakewi sáwí'o ombá ímba maitiyuwáíníye Ísu siyáíye.

Nááwawa ai'maráisawa tiyáanomo siyáan-aaí.

Mátíyu 21:23-27, Rúku 20:1-8

²⁷Ísu wení kísau-waasise'a aneka'á Yérúsaremu-naopa'o kumbá óraa'-amaan-daumpa'a wénuwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-

oraa'-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé Ísumpa'a tésa ²⁸sésa nááwawa ai'máráisa tiyéwa nááwampinkena maiyéwa fasi'aén-kísáú wémaeno. Simásimiyo suwaná ²⁹Ísu séna aifa'á moórá-aaimo tísai ona'ó anondáámo síya'o é'a sísai on-áái simátimenaumne. ³⁰Ááéma Yóni nombó maitínkaraiwai Maníkówá simámakaisanawa nombá maitínkarai waásiya simámakaawanawa nombá maitínkaraiyo súwasa ³¹miwí keáímbá sésa nórásaawa sénaumno. Maníkó simámakaisana nombá maitínkaraiye senanasáámó éna nóra séra Yónin-aaisafe'a ímba érai'e siyáao síníye. ³²Waási simámakaawana nombá maitínkaraiye senasasáámó ésa úwoi-waasisa sínkamonaawe. Úwoi-waasi sáwífa'-waasi Yónintafesa sésa Maníkón-aii simásimakaiwai uráiyé wésemba pósa aaisantá siyónááwe miyá keáímbá sésa ³³Ísuntafesa sésa emó sísai ónda-aaisa ímba isáúmne suwaná Ísu séna ímbo simásimiya'a nááwampinkena maiyéra fasi'aén-kísáúmó wémaunda-aii ímba simátimenaumne Ísu siyáiyé.

Ándá-aran-kisaura'o káráwiyowi-taai.

Mátíyu 21:33-46, Rúku 20:9-19

12 ¹Ísu waé'mai-aii simátimena séna moóráwigo óntan-kusai úmakena ándá-aran-kisau úmarena ándá-arankoni táúfa'a úmarena ándá-arambo mapamínanamo anombó kumínda-taufa'a úmarena óntan-damba kísaura'o káráwiyian-damba úmarena ayáátááka fí'om-barafa'a koménae séna maankísáúrá'ó káráwiyawimo é'a kesáfé'a tuwímbai-aramba wémae'a tuwímbai kembá siyúwáaro simátimena fí'om-barafa'a koméraisana ²arambó áfumo kain-kánáá tisaná aanáfó kesí ándá-aramba komáéro séna wení kísau-waasi ai'máráísana minkísáúrá'ó káráwiyowifa'a tisasá ³ta'óto'mai tufú'maresa ándá-aramba ímbo ámémba ai'mátuwaawana kóisana ⁴aanáfó moóráwigomba ai'máráísana tisasá minkísáúrá'ó káráwiyowi ta'óto'mai a'nómbá tufámbai sáwí'a uwánkááwana kóisana ⁵aanáfó moóráwigomba ai'máráísana tisasá ta'óto'mai tufú'marááwana púwísana aanáfó moórá-mora ti'maráintemba tewasá tínkamba tinkamba wéowasa tuwímbai púwówasa tuwímbai tauwérááwana ⁶aanáfó kímborama wenááninkomba póna wen-ímáyáámó wéuwaimba ayáátááka'a imáyáa émena kesááninkon-aii isánááwe séna ai'máráísana ⁷tisasá minkísáúrá'ó káráwiyowi awánésa keáímbá sésa aanáfón-ááninko wétifo tufúwónanasa puwéna maankísáú ímba maínata kesáá maénae sésa ⁸ta'óto'mai tufúwówana púwísasa maimái aumépa'a métukaawe. ⁹Ísu mináái simátimena séna minkísáú-áánáfó miyá íníye. Téna kísaura'o káráwiyowi tínkaminasa puwíyana fí'onkaa-waasi kesí kísaura'a káráwiyoro síníye. ¹⁰Maníkón-aii aúfái toráumai awánaraawe. Maarán-áái agaimaréna séna

óntan-dambo on-kwáásí moórá-ontantafesa sáwí'a wéiyé sésa maisukáawe. Ánaemba minóntánkó áfonkaamba uráiyé. ¹¹Mindá Fasi'aénkó isatá awánéta séta

ff'oran-kawe'a uráiyé súne

agaimaréna siyáiyé Ísu súwasa ¹² Yúndaa-kawaa-waasi mináái isésa kentáásáféna siyé sésa ta'óto'mai tufuwónae sésamo umbá seyaafá'-wáásísáféna táá'a úwasa ifátuwesa kuráawe.

Taakisi-ááísáfésamo áisai uráan-aii.

Máttyu 22:15-22, Rúku 20:20-26

¹³ Óraa'-amaan-kisau-waasi wésa Ísumba áisai íyana sáwí-aaimo sínasa aafimbó maiyankáiyantafesa áamáan-kawaa-waasifinkemba tuwímbaiye Éroti amáaraawifinkemba tuwímbaiye ti'márówasa ¹⁴ Ísumpa'a tésa sésa óraakoo érai'-waasi po waási táároi ímba inkaisé óraa'-waasiye úwoi-waasi táároi ímba inkaisé tirumbó faiyá'mai-aii ímbo sénda Maníkóní aambó arááíwáén-aii arupíse úmai simátimendasa wéisaumne. Emá nóra séwa wéisaano. Kanaasááwá taakisi-óntámbá Rómu-kamanisa timénaum íntaawa timénaumno. Tíméndasa Yúndaa-waasisa kentáási áamáana taraisónaum íntaawa taraisónaumno. ¹⁵ Timénaum íntaawa timénaumno suwaná Ísu miwítí imáyáa iséna kaumbo-kae'-ááíwará'-wáásín-owe séna kentáfé'a sáwí-aaimo síndawe sé'a wésisai-owe. Moórá-ontamba maimaé máaraasimero súwasa ¹⁶ maimaé máaraanamuwana séna nááwan-óikaana uráinkara áwí'a wéraiyo súwasa miwí séna Rómu-kamani-kawaagon-óikaamba isaná áwí'a wéraiye suwaná ¹⁷ Ísu séna Rómu-kamani-kawaagonde wembá áméro. Maníkóndé Maníkómbá áméro súwasa mináái ísówana táá'a úwasa ímba aai siyáawe.

Pukémpinkembo íyáfasinaiyan-aii.

Máttyu 22:23-33, Rúku 20:27-40

¹⁸ Suwasá Sátúsi-amaan-kawaa-waasi púwómpinkemba ímba íyáfasinanaawemo sun-kwáásí pósa Ísumpa'a tésa sésa ¹⁹ óraakoo naaófá'á Mósese séna moóráwigo aaré maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáimba puwínana áfáko maimakéna awaaón-anonnda-ware'e séna iyámpói ma'ánkáíníye siyáiyé. ²⁰ Moórá-aii isaaó. Moórá-kanaa afakaeté-afarawainonda mésa tuwaaó aaré maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáimba púwísana ²¹ wenánaenkewi ware'á maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáimba púwísana wenánaenkewi ware'á maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáimba púwísana miyá émesa ²² afakaeté-waasi putásaawana minínínkó ánaaemba pukáiyé simámesa ²³ Ísumba áisai esa sésa miyámó ombá waási puwíyampinkembo íyáfasinaiyan-kanaa minínímbá afakaeté-waasi tuwainímbá éna nááwa máíníyo suwaná ²⁴ Ísu séna Maníkón-aii aúfáífimbo agaimakón-aii ímba kawe'-úmai isé'a Maníkóní fasi'aémbá ímba awáné'a pó'a miyáumai sáwísáwí-aii wésewe. ²⁵ Pukémpinkemba íyáfasinesa wíyómpa'o imaiyan-kanaa aaré ímba maíyasa waai ímba maíyamba ésa Maníkóní kísau-waasimo wíyómpa'o méraawimo ontembá minínínákwa'á miyáumai aaré ímba

maiyasa waaí ímba maíyamba ónááwe. ²⁶ Waási pukémpinkembo íyáfasinaiyamba Mósesé minááísáféna agaimakáíye. Aúfáífimba agaimaréna séna kári-taiya'a iyamá kaimbá ímba mintái káwisana mintáííínkémbá Maníkó Mósesentafena séna Maníkó úne. Enaíwá'ná Émbaramuwe Áísáakiye Yékopuwe miwítí Maníkó úne siyáíye. Maníkó minááímó siyáimba minkáúmbó-wáási é'a púwúwasa utaráambanifo ²⁷ mináái siyáimba pósa miwí úwoi méraawe. Énifo kentáái sáwísáwí-ai siyáawe Ísu siyáíye.

Aifaráán-ámáánkón-aii.

Mátíyu 22:34-40

²⁸ Súwana ámáambo sún-kwaasigo ména seyaafá'-wáásímó sumbá iséna Ísuni íyáákamai-ai iséna Ísumba áisai ena séna Maníkóní ámáámpinkemba nóran-amaana aifaráámbán-iyo súwana ²⁹ Ísu séna aifaráán-ámáámbá sénaumne. Maníkón-aii aúfáífimba agaimaréna séna Ísareri-waasi ísáaro. Maníkó kentáási Fasi'aéńkó éna mimbórá-Fási'aéńkón-iye. ³⁰ Maníkómpá'á kentí Fasi'aéńkómbá kentiruné kentí imáyáawe kentimané kentí fasi'aéné áméro agaimaréna siyáíye. ³¹ Miwán-ánaaenken-amaamba sénaumpo ísáaro. Maníkón-aii aúfáífimba agaimaréna séna kesáfé-ímáyáámó ontembá kentí waási-imayaawara'a oro agaimaréna siyáíye. Minkáé'-ámáánkó seyaafá'-ámáámbá íyáákaraiye Ísu simámuwana ³² minkwáásígó séna óraakoo érai'a sénda Maníkó weyáá Fasi'aéńkón-ifo fí'o-fí'o-fasi'aemba ímba méraawe. ³³ Kesáámá Maníkómpátá kesiruné imáyáawe kesí fasi'aéńésá wempá'á tuwéta miyásá onó. Kesáfé-ímáyáámó úndantenta kesí waási-imayaawarata onó. Minkáé'-ámáánkó seyaafá'-ámáámbá íyáákaraiye. Tóné sipisípiye iyafímbá agaimái Maníkómbá amúndanifo mindáwara'a íyáákaraiye séna ³⁴ miwámó súmba kawé'-ímáyááfíńkémbá súwana póna Ísu iséna séna Maníkómó kawáánimba wení ewaa'á méraane súwasa ísómba Ísun-aisafesa táá'a úwasa ímba áisai uráawe.

Maníkómó íyáfasinankaraiwai Káráisitín-aii.

Mátíyu 22:41-46, Rúku 20:41-44

³⁵ Ímba áisai uwaná Ísu óraa'-amaan-daumpa'a iména simátimena séna ámáambo sen-kwáási sésa Káráisiti Téfítin-andafaken-kwaasin-iye wésefo ³⁶ naaófá'á Maníkóní Ufaen-ámútánkó Téfítimba imáyáa amúwana Téfítí Káráisitintafena séna kesí Fasi'aéńkón-iye siyáimba imó agaimakón-ufaiifimba Téfítí agaimaréna séna kesí Fasi'aéńkóntáféna Maníkó séna kesiyáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mara'-ména'a ení namuro-wáási íyáákaanasa miwí tai'ánááwe

Maníkómó siyáin-aai Téfti siyáiyé. ³⁷Miyáumai Téfti Káráisitintafena séna kesí Fasi'aénkón-iyé siyáimbanifo nóraumaiya wemá Téftin-andafaken-kwaasin-iyé Ísu súmba Káráisiti Téftini Fasi'aénkó éna Téftin-andafaken-kwaasigon-iyé. Úwoi-waasi seyaafá'á Ísun-aai isésa aamoí uráawe.

Ámáámbo sen-kwáásítí aambá arááiwáéfomo siyáin-aai.

Máttyu 23:1-36, Rúku 11:37-54, Rúku 20:45-47

³⁸Úwoi-waasi seyaafá'á Ísun-aai isésa aamoí wéuwana Ísu simátimena séna tuwímbaimo ámáámbo sen-kwáásítí aambá arááiwáéfo. Minkwáásí ayáátáá-kuferai wiyésa naaópa'a afufumpa'á wénowasa pósa waási tuwánésa sésa óraa'-waasin-owe wésewe. ³⁹Minkwáásí ámáán-daumpa'o ombá óraa'-waasimo máén-aempa'a imésa tanómbo kaúfópa'o ombá kawé'-áémpá'á mésa kawé-tómbá wénaawe. ⁴⁰Minkwáásí keto'-íníntí óntawara naankwará'á umémbá wémaesa waási suwánésa súwí'a mósá maráíwae sésa karo'-áái tafisimai inái wésewe. Miyámó on-ánóndáá óraa'-umbai maenááwe Ísu siyáiyé.

Keto'-ínínkó Maníkómpá'á óntambo tukáin-aai.

Rúku 21:1-4

⁴¹Simátimena Ísu óraa'-amaan-daumpa'a ména óntambo túwón-anafeunkoni ewaa'á ména tuwánómbo waásisomba tésa óntambo túwómbo sáwífa'-ontawara'-waasi sáwífa'-ontamba túwówana ⁴²moórá'-keto'-ininko ímba óntamo makón-ininko téna kári'-ontamba kae-tóyaráámbá tuwówana ⁴³Ísu wení kísau-waasi táántena séna érai'a simátíme súne. Minkétó'-ínínkómó túwáin-ontanko seyaafá'-wáásímó túwáán-ontamba iyáákaiye. ⁴⁴Miwí sáwífa'-ontafinkemba tuwímbai túwáafo wemá kári'-ontafinkemba mítú'a túwáimba póna ónta-iyaimba méniye Ísu siyáiyé.

Óraa'-amaan-dambo tawisínda-aaimo siyáin-aai.

Máttyu 24:1-2, Rúku 21:5-6

13 ¹Ísu mináái simátimuwasa óraa'-amaan-daumpakemba kárúwesa kúmúmbo wení kísau-waasifinkemba moóráwigo óraa'-amaan-dantafena séna úwé awánaao. Maanóntán-dámbá kawé'a uráisana minóntámbá óraa'-ontamba wéraiye súwana ²Ísu séna maanóráá'-námbá awánaaro. Ánaaemba waási tésa mindámbá seyaafá'á tawísísuwesa seyaafá'-óntánkwárá'á tawísísuwanaawe Ísu siyáiyé.

Sáwí-kanaa tíníyemo siyáin-aai.

Máttyu 24:3-14, Rúku 21:7-19

³Ísu mináái simátimena Órífi-omapa'a iména óraa'-amaan-damba awánómbo Pítaawe Yémisiye Yóniye Énduruwe miyáumai-waasi Ísumo

weyáá mérompa'a tésa áísai esa sésa ⁴ emó sénda nóin-kanaawa paápé íníyo. Nóran-kwaamera ínataawa séta ampáánká'á Ísumo siyáimba miyá íníyesa sénaumno suwaná ⁵ Ísu séna karo'-áái isé'a érai'e sefó káráwiyoro. ⁶ Sáwífa'-waasi tésa kesúwí'a másesa sésa Maníkómó iyáfasisinkaraiwai úne síyasa sáwífa'nanka minkáró'-ááísáfésa érai'e sénááwe. ⁷ Tíyááwemo siyáan-aaí némpakena'i ewaakéná'i isáiyana ímba táá'a íno. Miyán-kánáámó tinda mindá ímba seyaafá-tántáá'ó tai'áínda-waame'an-iyé. ⁸ Fí'o-fi'on-aempa'-waasi tiyánááwe. Moórá-kawaa-waasimo ésa moórá-kawaa-waasi timááraasafesa iyáfasine tíyáaro síyasamo ésa iyáfasinesa tiyánááwe. Fí'o-fi'om-barafa'a óraa'-marima táíniye. Fí'o-fi'om-barafa'a aawaí táíniye. Miyán-tántáá'ó paápé ína'a sé'a seyaafá-tántáá'ó tai'áínda-kanaa ímba tiyáifo iyámpóimo matinkánae owanamó óraa-ti'o intembá umbai-kánáámó tinda minkánáa paápé iye seró.

⁹ Miyán-ááísáfé'a káráwiyoro. Kawáá-wáásí kembiwí tí'maesa óraa'-waasífa'a mótiñkesa aaiñmbá maitinkésa ámáán-daumpa'a mótiñkamesa kentáfésamo fasi'ámaimo méraiñantafesa ta'óto'mai tí'maesa kámáni-óraa'-waasífa'e kawáá-wáásífé mótiñkesa aai simátinkaiya'a minóráá'-wáásí kesáái simátimenaawe. ¹⁰ Aífa'á ásé-aaí seyaafá'-márafákén-kwáásí simátímapa'a wéniyana ánaeñmba seyaafá-tántáá'ó tai'áínda-kanaa tíniye. ¹¹ Ta'óto'mai aaimó simátíñkénka'a nóran-aaiya sénaumno-imayaa ímba óraa'a é'a ímba kentí imáyáafinken-aaí sénááfo Maníkóní Ufaen-ámútánkó síyan-aaí tááka tinkáína'a mináái sénááwe.

¹² Tuwímbai tífárawaawi tí'mai fí'owi timíyasa tínkamiyasa puwónááwe. Tífoisáímo ésa tíráámarimba tí'mai fí'owi timíyasa tínkamiyasa puwónááwe. Iyámpóísombo ésa tínofoi tí'mai fí'owi timíyasa tínkamiyasa puwónááwe. ¹³ Kentáfé'ó fasi'ámaimo méraiñantafesa seyaafá'nánká tíyámba uwátinkanaawe. Ímbo ifátuwesamo kentáfésa fasi'ámaimo méraiñawi tai'áínda-kanaara'a Maníkó tí'mai kawepá'á métiñkainiye.

Sáwí-kanaagon-aaí.

Mátíyu 24:15-28, Rúku 21:20-24

¹⁴ Ísu mináái simátimena séna ánaeñmba sáwí'ó íyan-tantaako uwófi'la íyam-baruka'a paápé íniye Ísu siyáíye. Kemá Mááka sune. Maanáúfáímó torausíyawi tááko péé sína'a isáaro sune. Ísu séna uwófi'lo

í-márúká'á paápé ínasa awánáiyamba Yúndiyaa-marafa'ó méraiñan-kwaasi omápata tuwaantantésa iyónááwe. ¹⁵ Ontará'ó méraiñan-kwaasi ímba naaúmpa'ó iyíyamba óntama ifátuwesa úwoi tuwaantantésa iyónááwe. ¹⁶ Kísaufa'ó méraiñan-kwaasi ímba naaópa'ó tíyamba unáánkwátói ifátuwesa úwoi tuwaantantésa iyónááwe. ¹⁷ Tímúka'-

inine umaran-íyámpóíwárá'-íníné minkánáá sáwí'a ónááwe.

¹⁸ Tuwaantanté'o iyíyamba táwi'o índá-kanaa miyá únafo sé'a

Maníkómpá'á inai seró. ¹⁹ Minkánáámó tinda óraa'-umbai tániye.

Naaófá'á Maníkó maramó úmaronka'e káfé'wara'e miyán-úmbái-tántáá'á ímba tiyáiyé. Ánaenkwará'a miyán-úmbái-tántáá'á ímba tniye.

²⁰ Miyán-úmbái-tántáá'ó índá-kanaa Fasi'aénkó ampáásé úmakaiye.

Miyán-úmbái-kánáámó ayáátááka'o íninkakaa seyaafá'-wáásí ímba úwoi túnamai méraawisino. Maníkó wemparí'o úmakain-kwaasisafena imáyáa éna miyán-úmbái-tántáá'á ampáásé uráiyé.

²¹ Ampáásémó ínasa tuwímbai simátimesa sésa Maníkómó iyáfasinankarawai mifá'-maafa'a méraiye síya'o é'a ímba ísáaro.

²² Tuwímbai paapé ésa karo'á sésa Maníkómó iyáfasinankarawai

úne síyasa tuwímbai karo'á sésa Maníkón-aaimo simátimundawi

úne simátíma'maesa níyamba ímbo awánen-kisau maésa Maníkómó

wemparí'o úmakain-kwaasi karo'á simátinkanae sésa miyán-óráá-kísáú

maenááwe. ²³ Miwísáfé'a érai'-waasin-owe sefó sé'a ímbo paapé uráanka'a aifa'á simátimumpo káráwiyoro Ísu siyáiyé.

Ísumo marapá'ó kumínda-aai.

Mátíyu 24:29-35, Rúku 21:25-33

²⁴ Ísu mináái simátimena séna miyán-úmbái-tántáá'ó tinda-kanaa

tai'áínana aafáúgó kumeu'á ínana wiyónko ímba sán-káínana ²⁵ o'á

wiyómpakemba kuntínana wiyónko tora'náára'a ína'a ²⁶ kemá waási

úranko óraa-fasi'aenkwará sáwara'a ainánká kúmóna'a suwánánááwe.

²⁷ Wiyómpaken-kisau-waasi ti'maráanasa Maníkómó wemparí'o úmakain-

kwaasi seyaafá'-márafákémbá tí'maesa moórafimba túwaandu ónááwe

Ísu siyáiyé.

²⁸ Ísu mináái simátimena séna moóra naan-táígón-áwí'a fíki-

taigontafe'a imáyáa úmai ísáaro. Asáómó agaínda awáné sé'a áú'o

sínda-kanaa kárika'a tniye sénááwe. ²⁹ Miyámó intembá kemó sún-

tantaa'a ína'a awáné sé'a kárika'a kumíniye sénááwe. ³⁰ Érai'a simátime

súne. Káfé'o méraan-kwaasi tuwímbai ímbo pukáiyanka'a kemó sún-

tantaa'a paapé íniye. ³¹ Wiyóne marawé tai'áínana kesáái ímbo tai'áínda

úwoi waé'wae'a íniye Ísu siyáiyé.

Kúmóna-kanaa waási ímba ísaraawemo siyáin-aai.

Mátíyu 24:36-44, Rúku 17:26-30,34-36

³² Ísu mináái simátimena séna kúmóna-kanaa aafáúmá waási ímba

ísááwasa wiyómpaken-kisau-waasiwara'a ímba ísááwa'a kemá Maníkón-

ááninko ímba ísáúnana kesifo weyáá ísaraiye. ³³ Kemó kúmóna-kanaa

ímbo ísaraiyanka'a kumónaumpo káráwiyoro. ³⁴ Miyámó intenkáán-

úmai maarán-ááin-iyé. Moóra-oraako némpa'a wááu koméranáe séna

wení kísau-waasisafena kísau máéro séna ti'má'mae wéwena ontará'ó kawáániwaintafena séna káráwiyuwo séna kóuraiye. ³⁵Naankóni aanáfómó tinda-kanaa ímbo ísáántemba kemó kúmónnda-kanaama ímba ísaraafo káráwiyoro. Siyatarórá'í wáawáiyali fenáíndarara'í nó'waana'í kumónaumno minkánáá ímba ísaraafo ³⁶kentáfé'a ímba imáyáamo wéiyanka'a kumúnafainifo wéto'mayaan-e'a simu'maráaro. ³⁷Kemó simátimunda seyaafá'-wáásísáfé'a sumpo káráwiye'a méraaro Ísu siyáiyé.

Ísumbo tufuwíyan-aaimo siyáan-aii.

Mátíyu 26:1-5, Rúku 22:1-2, Yóni 11:45-53

14 ¹Ísu mináái simátimena naaófá'ó Maníkó Yúndaa-waasi tíyótaimo í-tánómbá ímbo intóráin-tantaa'wara-pereti agáún-kanaa aúnkáraamba úwasa kae-kánáá úwoi mésa óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo sun-kwáásíyé sésa nóraumaisaawa Ísumba aúpá'á ta'óto'maisaawa tufuwónaumno. ²Seyaafá'-wáási tíyááfainifo tanómbó kaufíyan-kanaarata ímba tufuwónaumne siyáawe.

Ísumbo asaa-wiyúm-básáwémbó a'ánkarain-aii.

Mátíyu 26:6-13, Yóni 12:1-8

³Suwaná Ísu Pétáni-naopa'a koména moóráwígon-awi'a Sáímonini naaúmpa'a áúmo námombo kón-kwaasigoni naaúmpa'a ména tómbá wénowana moórá-ininko iyéna asaa-wiyúmbó úm-basawemba óraa'-ontankakembo méyámbakaim-basawemba maimaéna iyúmba minánáféúmbá tafántuwena Ísu a'nómpímbá fatímarowasa ⁴tuwímbai keáímbá sésa aaisambá aeésa nóra sénawa mimbásáwémbá úwoi fatíyankaiyo. ⁵Mimbásáwémbó fí'owi tíménamo óraa'-ontamba maiyénamo ímbo óntamo makáan-kwaasi tíméraambaniye sésa minínínkómbá aaisambá áúwana ⁶Ísu séna ifátuwe'a ímba aaisambá aeéero. Kawe'á asínkáíye. ⁷Ímbo óntamo máráán-kwaasi kesé'a maé'mae'a íya'a túwa'nai ónae sé'a túwa'nai ónááfo kemá kesé'a marapá'á ímba maé'mae'a ónaumne. ⁸Minínínkó wení imáyáafinkemba kawe'á asínkáíye. Púwóndara'a masawémba asinkésa utánáafo minínínkó é'a masawémba asínkáíye. ⁹Érai'a sumpo ísáaro. Kesí ásé-aii seyaafá'-mápá'á simátimesa minínínkómó uwásínkáín-aii simátimiyasa táaka'a maránááwe Ísu siyáiyé.

Yúndasi Ísuni pintaru'ó maiyáin-aii.

Mátíyu 26:14-16, Rúku 22:3-6

¹⁰Súwana Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwígon-awi'a Yúndasi moórá-awi'a Ísakeriote óraa'-amaan-kisau-waasifa'a wéna séna túwa'nai ona'á Ísumba ta'ótoranaawe súwasa ¹¹isésa aamoí ésa

sésa miyámó inda-méyámbá óntanta aménaumne suwaná nóraumaiya Ísumba aráátiménasawa ta'ótoranaao-imayaa ómbarena úmaena kuráiyé.

Tíyótaimo í-tánómbó kauráan-aaí.

Mátíyu 26:17-25, Rúku 22:7-14,21-23, Yóni 13:21-30

¹²Yúndaa-waasi ímbo intóráín-tantaa'wara-pereti agáúin-kanaa túntemba tíyótaimo í-tánón-kánáá sipisípi-araa'a tufú'mai káúfúnka'a wení kísau-waasi Ísumba taáísai esa sésa tíyótaimo í-tánómbá nááfataawa kaufónaumno suwaná ¹³kae'á t'imaréna séna Yérúsaremu-naopa'a wíyana moóráwigo nonánámó maimaé wíndawimba arááíwáékaiyo. ¹⁴Wemó naaúmpa'o iyíndafa'o naankón-afowámó mérainakai kosimámekai óraako áísai ena séna kesí kísau-waasisé'a náán-aempara tíyótaimo í-tánómbá nánaumno wésiye kosimámékaiyo. ¹⁵Wemá afófumayaa'-nankoni óraa'-aempa'a aráátiminiye. Kúfu'o uwándáíyan-tantaa'a mimpímbá wéraiye. Seyaafá-tántáá'á to'mayaa úmarekai minká'á kausínkáakaiyo súwasarai ¹⁶mindárai isésarai Yérúsaremu-naopa'a wésarai Ísumo sún-tantaa'a wérowasarai minká'á tanómba kauwánkaraaye.

¹⁷Tanómba kaumakóyasa fenómpinka'a Ísu wení kísau-waasisé mindaúmpá'á imésa ¹⁸tómbá wémandesa uwaná Ísu séna kempínkémbá moóráwigo kesé'a tómbó wénaiwai kembá namuro-wáásí aráátiminiye súwana ¹⁹tirunkó umbái tówasa moórá-mora áísai esa sésa kewá'íyo símaesa kuwaná ²⁰Ísu séna moóráwigo wení tón-ayai maimaéna kesé'o moórá-taufapimba tú'maimo náíndawi wemá kembó namuro-wáásímó aráátimindawin-íye. ²¹Naaófá'á Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna waási úranko puwíníye siyáintemba pó'a púwónana namuro-wáásímó aráátimindawi sáwí-meyamba máíníye. Wembó ímbo ma'ánkaraankakaa kawé'á isinó Ísu siyáiyé.

Ísu wení kísau-waasi tómbó tímakain-aaí.

Mátíyu 26:26-30, 1 Kórinti 11:23-25

²²Súwasa tómbá wénowana Ísu péréti maisoréna Maníkómpá'á súwiyo séna tafámbai tiména séna mindá kesún-ifo maimái naaró séna ²³ándá-aran-dombo wéron-anafeumba maisoréna Maníkómpá'á súwiyo séna timúwasa seyaafá'á nowaná séna mindá kesí naaén-íye. ²⁴Kesí naaemá sáwí-waasisafena kumínda póna Maníkó kesé'a kááísamai méraiwe séna mináú-áái símai kááísamakaiye. ²⁵Simátimé'a sune. Aneka'á ándá-aran-domba ímba nánaumpo Maníkó wení waásimo kawáánipa'a mé'a ándá-aran-domba aú-nomba nánaumne Ísu súwasa ²⁶Maníkóntáfésa ísamai imá simásuwesa mindaúmpá'á tuwésa Órífi-omapa'a iyáawe.

Pítaa ánaaeni'a uwásinkainiyemo siyáin-aaí.

Mátíyu 26:31-35, Rúku 22:31-34, Yóni 13:36-38

²⁷Órífi-omapa'a imérowana Ísu simátiména séna Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna Maníkó séna

sipisípiya'o kawáániwaimba tufúwónasa

sipisípisomba wété ónááwe Maníkó siyáiyé

siyáimba póna táá'a ína'a siyuwé'a wété ónááwe. ²⁸Énifo púwónasa utámaraiya íyáfasine'a kentí aifa'á Káriri-aemapa kona'á kesinaaemba kónááwe Ísu súwana ²⁹Pítaa séna seyaafá'nánká auwésa wété ónááfo kemá ímba miyá ónaumne súwana ³⁰Ísu séna érai'a simáme sune. Káfé'-no'waamba kokórigó ímba kae'-í'a ááimo siyáindara'a emá kaumbo-íká'á kentáfé sé ímbo awánáúnda-waasin-iye sínone Ísu Pítaantafena súwana ³¹Pítaa óraaka'a séna enté'o sínkamonaé íya'o é'a ímba auwé'a kónaumne súwasa wení kísau-waasi seyaafá'á miyá simásaraawe.

Ísu Kétésémánifa'a inaimó siyáin-aai.

Mátíyu 26:36-46, Rúku 22:39-46

³²Seyaafá'á miyá simásuwesa Ísuwe wení kísau-waasiye taaiyámófa'a áwí'a Kétésémánifa'a komésa Ísu simátimena séna maanká'-mérariya'a Maníkámpá inai kosenó séna ³³Pítaane Yémísine Yónine tí'maena komérowana umbai-tántáákó arumbá sáwí'a úwana ³⁴simátimena séna kesirunkó umbaisé'a taisá pó'a púwóraantamba wéune. Maanká'-mé'a káráwiyoro séna ³⁵⁻³⁶tiyuwéna ewaa'á wéna Maníkó óraakon-iye séna mara'á kumbéna inai fínkémbá séna kesifóo seyaafá-tántáá'á kanaa'á wéonda po kanaán-iye. Ewé sémo e maanúbái-tántáá'ó kempá'ó tinda maisiyuwé éni fo ímba kesí imáyáan-ifo ení imáyáa arááiwáéno Ísu siyáiyé.

³⁷Ísu inai simásuwena wení kísau-waasiyaufa'a téna tatuwánómba tún-kwaigurówana tatúséna Pítaantafena séna Sáimoniyo aún-kwaiguré ímba kanaa kárika'a káráwiye méraane. ³⁸Waántáwanko tísai úmai isánae-aai kempá'á sífónifo Maníkámpá'á inai seró. Imáyáago ewé sisaná áúgo umbaimó wétaimba mindá aúgáfaa'a wéiye simátimena ³⁹aneka'á tiyuwéna ewaa'á wéna súntemba Maníkámpá'á inai kosimásuwena ⁴⁰wení kísau-waasifa'a téna tatuwánómba tún-kwaigurówana tatúsúwana tógáfaate'a úwasa nóran-aaiya anondáá ímba simámuwana ⁴¹tiyuwéna inai kosimásuwena kouweréna minkáúmbórásáféna séna tímó waiguráamba é'anifo kembá waási úrankomba sáwí'o on-kwáási aráátiminasa ta'ótoraiyan-kanaa wétifo ⁴²íyáfasinewata wétiyapata konó. Kembó aráátimindawi wétiye Ísu siyáiyé.

Ísumbo ta'ótokaan-aai.

Mátíyu 26:47-56, Rúku 22:47-53, Yóni 18:2-12

⁴³Ísu mináái wésuwana wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwigon-awi'a Yúndasi túmba wesé'a sáwífa'-waasi taánáinkwara paepáénkwara'a maimaé tumbá óraa'-

amaan-kisau-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé Yúndaa-oraa'-waasiye miwí ti'márówasa tumbá ⁴⁴ááéma Yúndasi Ísumbo aráátimindasafena simátimena séna aaweyáámó uwánkáandawimba ta'óto'mae'a káráwimae'a koró siyónka'a ⁴⁵póna Yúndasi Ísumpa'a téna séna óraakoo méraano wésena aaweyáá wéuwankowasa ⁴⁶wesé'o tuwáí Ísumba ta'ótórówana ⁴⁷Ísuni kísau-waasifinkemba moóráwigo paepáé'a maimaéna aifa'-ámáán-káwáágóni kísau-waasigon-áá'a fagáúsuwowana ⁴⁸tun-kwáásisáféna séna kentáfé'a umén-kwáásín-iyé sé'a pó'a taánáinkwara paepáé'wara'a maimaé'a kembá ta'ótoranae sé'a wétewe. ⁴⁹Sáwífa-kanaa óraa'-amaan-daumpa kesé'a mé'a kesááimo wésimatimundara'a ímba kembá ta'ótokaawe. Naaófá'á Maníkón-aaí aúfáífimbo agaimakáan-aaí kembó miyámó uwásínkéne'a wétewe súwasa ⁵⁰wení kísau-waasi seyaafá'á inkaiséa auwésa wété uwásá tun-kwáási Ísumba áí'maesa kuwaná ⁵¹moórá-ifo'-waasigo ampanta aantemba kárá'umaena Ísun-ánaemba wéguwasa wembá ta'ótórówana ⁵²ampantá awátuwena wátói-iyaimba kóuraiye.

Óraa'-waasi Ísumba aaifimbó ánkaraan-aaí.
Máttyu 26:57-68, Rúku 22:54-71, Yóni 18:13-24

⁵³Kóúwasa Ísumbo ta'ótórówi áí'maesa aifa'-ámáán-káwáágóni naaúmpa'a móankesa mindáúmpá'á óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-oraa'-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé túwaandu urón-daumpa'a móankowana ⁵⁴Pítaa tínaaemba nénka'o témomba aifa'-ámáán-káwáágóni máápa'-ontafinkemba iyéna naamaáífa iména i-wáásisé iyará'á koména iyá wégaufiye.

⁵⁵Pítaa iyá wégaufuwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-oraa'-waasiye seyaafá'nánká Ísumba tufuwíyana puwínda-aaigoni áwáu saafá uwaná ímba wérowasa ⁵⁶Ísuntafesa mósimesi-aaí sésa ímba moórá-aaí suwasá ⁵⁷tuwímbai iyáfasinesa karo'á sésa ⁵⁸wemó sisatáámó isáúndasa óraa'-amaan-damba waásimo uráan-damba tawísísuwe'a kaumbo-kánáá maisuwé'a waásimo ímbo íyan-damba ónaumne siyáíye suwasá ⁵⁹minkwáási ímba moórá-aaí suwaná ⁶⁰aifa'-ámáán-káwáágó iyáfasinena Ísumba áisai ena séna simánkáán-aaí anondáá ína sínono súwana ⁶¹Ísu iséna ímba aaí súwana aifa'-ámáán-káwáágó áisai ena séna kesáámó áwí'o mósá maráúndawin-ááninko e Maníkómó iyáfasinankaraiwai Káráísitiya'onai simásimiyo súwana ⁶²Ísu séna kemá úne. Suwánena'a kemá waási úranko Maníko fasi'aénkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá imé'a ainánká'á kumónaumne Ísu súwana ⁶³aifa'-ámáán-káwáágón-arunko sáwí'a úwana wení unáánkwátói tafétuwena séna Maníkómbá karaáná'á ankéna wesáféna simbá póta minááísáféta aaifimbá maenkéta fí'on-aaímo simánkáámba saafá únda póta ifátá tuwéta ⁶⁴Maníkómbó

símaimo sáwí'o uwánkáintafeta nórasaawa ónaumno súwasa sáwí'an-ifo tufuwíyana puwíno sésa ⁶⁵ Ísumba tuwiyáái wi'ankésa aúranka'a ampantasámbá káátamakesa wétufuwesa sésa esáfé sé Maníkó iyáfasisinkarawai únemo séndawi ómpo kemá nááwa tufúnái simásimiyo suwasá i-wáási áí'mai tiyáántamba tufúkáawe.

Pítaa ímbo awánáúnda-waasin-iyemo siyáin-aaí.

Mátíyu 26:69-75, Rúku 22:56-62, Yóni 18:15-27

⁶⁶⁻⁶⁷Pítaa naamaáífa ména iyá wégaufuwana aifa'-ámáán-káwáágóní kisaumo maún-arasigo téna Pítaamba taawánéna séna Ísu Násaretifakewiye'o maéndawi óne súwana ⁶⁸ emó sénda-aaí sááko ímba kawé'an-iyé simásuwena máapa'-ontafimba komérowana ⁶⁹ minárásígó aneka'á awánéna méron-kwaasisafena séna éfwáni waásifinkewin-iyé súwana ⁷⁰ aneka'á Pítaa séna ímbaniye simásuwena mérowasa kárika'a maémómba Pítaantafesa sésa éraitá súne. Káírifakewi po wení kísau-waasifinkewi óne suwaná ⁷¹ Pítaa aika'-maréna séna karo'-ááímó wésenanamo éna Maníkó sínkaminiye. Sewímbá ímbo awánáúnda-waasin-iyé súwana ⁷² kokórigó aneka'á áái súwana Pítaa Ísumo simámakon-aaí ááka'-maréna miyá siyónka'a kokórigomo kae'-í'o ááimo ímbo siyáindara'a emá kaumbo-íká'á kentáfé sé ímbo awánáúnda-waasin-iyé sínone siyónka'a mináái ááka'-maréna áfááraumai ifi'á taráiyé.

Ísumba Páíratimpa'o áí'mae kuráan-aaí.

Mátíyu 27:1-2,11-14, Rúku 23:1-5, Yóni 18:28-38

15 ¹Úwasa aafáúmó iyáúsunka'a óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-oraal'-waasiye áamáambo sun-kwáásíyé mimbórá-áái símai tarímaresa Ísumba ayáánka'a kará'umaresa áí'maesa Rómu-kamani-kawaagon-awi'a Páíratimpa'a kuwaná ²Páíratí Ísumba áísai ena séna Yúndaa-waasiti kawáágówá óno súwana Ísu séna é'a séne súwasa ³óraa'-amaan-kisau-waasi fí'o-fi'on-aaisafesa aaifimbá maénkówana ⁴Páíratí Ísumba áísai ena séna sáwífa'-aaí wésimankaafo anondáá ína moórá-aaí sínono súwana ⁵Ísu iséna ímba anondáá súwana Páíratí sáwífa'-imayaa uráiyé.

Ísumba tufuwíyana puwínomo siyáin-aaí.

Mátíyu 27:15-26, Rúku 23:13-25, Yóni 18:39-19:16

⁶Naaófá'á Maníkó Yúndaa-waasi tíyótimo í-tánón-kánáá túntemba Rómu-kamani-kawaago séna seyaafá'nánká túwaandu urésa aamoí ésa ándáfa'o mérain-kwaasigon-awi'a síya'a faú'auwaano séna minkánáá miyáumai ándáfaken-kwaasi faútínkáíye. ⁷Minkánáá moóráwígon-awi'a Párápási ándáfa'o maúmba ááéma tuwímbai kámáni-waasise

tíyónka'a wemá moóráwigomba tufúwana puwúwasa ándáfa'a ánkarrowana mérowasa ⁸sáwífa'-waasi túwaandu urésa Páiratintafesa sésa moóráwigomba faú'ankao suwaná ⁹⁻¹⁰Páirati imáyáa éna séna óraa'-amaan-kisau-waasi Ísuntafesa ímba óraa'-waasi-i'a ínkwaé sésa ta'óto'maesa kempá'á tiyáawe séna tísai ena séna Yúndaa-waasiti kawáágóná faú'ankanaumno súwasa ¹¹óraa'-amaan-kisau-waasi úwoi-waasi sáwífa'nanka wa'wisésa sésa Ísumba ímba faú'ankainompo Párápásimba faú'ankao simáméro suwasá isésa mináái simámúwana ¹²Páirati séna Ísumba Yúndaa-waasiti kawáágó iyémó sewímbá nóra ónaumno súwasa ¹³óraaka sésa aaraa-táiyá'á tufíyana puwíno suwaná ¹⁴Páirati séna nóra-sawira uráiyó súwasa óraaka'-oraaka'a sésa aaraa-táiyá'á tufíyana puwíno aantemba suwaná ¹⁵Páirati miwí táái ewé senasá aamoí uwásinkaiwae séna Párápásimba faú'ankena

i-wáásí simátimuwasa Ísumba áwíyandasamba áwiyonku'-nowana Páirati séna áí'mae aaraa-táiyá'á mátufigyana puwíno séna Ísumba i-wáásí tímakaiye.

I-wáásí Ísumba karaánáa'o ánkaraan-aai.

Mátíyu 27:27-31, Yóni 19:2-3

¹⁶Ísumba i-wáásí tímúwasa áí'maesa kámáni-waasiti naaúmpa'a móankesa seyaafá'-í-wáásí táántowasa tamésa ¹⁷naae-únánkwátói óraa'-waasiti unáánkwátóin-iyé sésa Ísumba uwánkesa óraa'-waasiti kámo'an-iyé sésa áwíyanda owepámai Ísu a'nómpímbá wiyankésa ¹⁸⁻¹⁹karaánáa'a ankésa moórá-mora kífaesa sésa Yúndaa-waasiti kawáágó óne sésa táúntamba a'nómbá wétufamesa tuwiyáái wi'ankésa ²⁰karaánáa'a ánkásuwesa naae-únánkwátói faútuwesa wení unáánkwátói uwánkesa tufíyanamo puwíndafa'a áí'maesa kuráawe.

Ísumba tufúwanamo pukáin-aai.

Mátíyu 27:32-44, Rúku 23:26-43, Yóni 19:17-27

²¹I-wáásí Ísumbo áí'mae kumbá moóráwigo Sáíríni-naopakewin-awi'a Sáímoni wemá Árékísándaee Rúfaasinteti tifowá Yérúsaremu-nao'-ampa'a túwasa

i-wáásí ta'ótoresá Ísumbo tufíyan-aaraa-tai áúwaata'ankesa sésa áwa'nai úmae tiyó suwaná miyá úwasa ²²marésa moórá-maragon-awi'a Kórigótaafa'a wésa mináwíkóní áwáu a'nónayaantapa'emo supa'á wésa ²³ándá-aran-domba maiyésa áí'a tai'áínkwaé sésa ikamó fain-tántáá'á mimpímbá marésa Ísumba ámúwana ímba naráiyé.

²⁴Ísu ímba nówasa áí'maesa aaraa-táiyá'á áiyayaampimba mátufigusumaresa wení unáánkwátói maénae sésa ááfésa tíyáananasa nááwamo íyáákaindawi máíniye sésa miyá ésa ²⁵aafáúgómó áyana'o

kain-kánáará'á tufúmba ²⁶ Ísumbo tufúwanamo puwún-aaigoni áwáu aúfáifimba agaimarésa sésa Ísu Yúndaa-waasiti kawáágón-iye agaimarésa aaraa-táiyá'á mósá marésa ²⁷ uménté'o uyan-kwáásíyái tí'maesa Ísuni séfasefa'-arausampa'a aaraa-táiyá'á tufúsúmarowana ²⁸ naaófá'á Maníkón-aaí aúfáifimba agaimarésa séna wemá sáwí'o on-kwáásimo máépa'a méraisasa awánaraawe agaimarésa siyónka pósa miyá uráawe. ²⁹ Aaraa-táiyá'á tufúsúmarowasa tuwímbai tésa tiyáámba tóipimba fáákesa timántákái fa'ankésa karaánáa'a ankésa sésa úwé emá séma óraa'-amaan-damba tawísísuwe'a kaumbo-kánáa maisuwé aneka'á ónaumne siyáampo ³⁰ esáfé enáú áwa'nai ema eyáárika'a taaiyakémbá taútuwe marapá'á kumuwo suwasá ³¹ miyáumai óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo sun-kwáásíyé sésa fi'owi túwa'nai ena wesáféna wenáú ímba kanaa'á áwa'nai íniye. ³² Maníkómó iyáfasisinkarawai é'a Ísareri-waasiti kawáágó únemo sé'éimba póna érai'o sé'éíndamo éna weyáárika'a taaiyakémbá kumínata awáné séta érai'a Maníkón-áánimban-iye sénaumne suwasá miwímó suntembá uménté'o uyan-kwáásíyái séfasefa'-arausampa'o aaraa-táiyá'ó tufúsúmarowiyai Ísumba karaánáa'a ánkaraaye.

Ísumo pukáin-aaí.

Mátíyu 27:45-56, Rúku 23:44-49, Yóni 19:28-30

³³ Ísumba karaánáa'a ánkówana wáawái seyaafá'-áémpá'á túnkwéna aafáúmó taenónka'a túnkúmba ³⁴ Ísu óraaka Yúndaa-waasi-taafinkemba séna eri eri rama sapakataniyemo súmba maará siyáiyé. Maníkó kesí Maníkóo nóra séwa siyuwááno súwasa ³⁵ minká'ó méron-kwaasi isésa tuwímbai sésa naaófá'ó Maníkón-aaímo simátímakaiwaimba Íráiyaa wéaantaiye suwaná ³⁶ moóráwigo awaantanténa faru-táéná maimaéna ándá-aran-domba ika-nómpímbá tu'maéna ofiyen-táemopimba sinúfaimaena náínkwae séna Ísun-óika'a mósá maréna séna Íráiyaa kuména taaiyakémbá kutaútuwaini ína taútuwainiyo séta amu'maréta méraumne súwana ³⁷ Ísu óraaka séna puwúwana ³⁸ óraa'-amaan-daumpa'o ampanta-óntámó úmakomba sanaan-áyáiyákémbá itafé'maena marapá'á mútafetena kaesé uwágúwana póna Maníkómpá'ó iyíyan-amba wi'makáiyé. ³⁹ Ísu óraaka'o sénamo puwúmba i-wáásítí kawáágó awánéna séna érai'a wemá Maníkón-ááninkon-iye siyáiyé.

⁴⁰ Minááímó súmba sáwífa'-inimba awánánae sésa tumbá némpa'a tamésa awánaraawe. Miníníntómpínkémbá moórá-inimba Mágátáara-naopaken-ininkon-awi'a Máriaa úwana moórá-inimba ifó'-Yémísinte Yósisinte tinówan-awi'a Máriaa úwana moórá-ininkon-awi'a Sárómi ⁴¹ miyáumai-inimba Ísumo Káriri-aempa'a núpa'o wembó arááíwa'maesamo áwa'nai úmae kuráan-inimba Ísu Yérúsaremufo'o

túmbe minínintómbá tésa aaraa-táiyá'ó tufúsúmaronka némpa'a tamésa awánaraawe.

Ísumbo utaráan-aai.

Mátíyu 27:57-61, Rúku 23:50-55, Yóni 19:38-42

⁴²Minínintómbá tamérowana Yúndaa-waasi áamáan-aaimo ísón-kanaa aafáyáaraamba úwana káfékaamba fenómpinka'a moóráwígon-awi'a Yósepi Árimátíyaa-naopakewi ⁴³wemá óraa'-waasi éna kawe'-wáásí éna Maníkó wení waási kawááníníye séna amu'makówi ímba áátafena úmba Páiratimpa'a téna Ísun-áúma utánáifo simiyó súwana ⁴⁴Páirati imáyáa éna éra pukáiyó séna i-wáásítí kawáágómbá áántena séna Ísu éra pukáiyó súwana ⁴⁵ewé é'a pukáiyé simámuwana Páirati séna kanaámpó Ísun-áúma máínone súwana ⁴⁶Yósepi aú-ampanta komaimaé tiyéna Ísun-áúma aaraa-táiyákémbá tataú'mai minámpántáímbá asááúmaena maimaéna aúsámakon-ontan-aifimba mámarena óika'a óraa'-ontantamba awááúwasuwena kúwana ⁴⁷Máryaa Mágátáaraa-naopaken-ininko úwana araámáo Yósisin-anówae'a mésarai Ísumbo utámaromba taawánésarai kurááye.

Ísu pukáimpinkembo íyáfasinkain-aai.

Mátíyu 28:1-8, Rúku 24:1-12, Yóni 20:1-10

16 ¹Yúndaa-waasimo saagon-kánáá tai'ówasa kaumbo-ínímbá Máryaa Mágátáaraa-naopaken-ininko úwana araámáo Yémísin-anówa úwana Sárómi úwasa miyáumai-inimba Ísun-áúra'a asaa-wiyúm-básáwémbá máa'ankanae sésa ²ááéma aafáúmo íyáúsunka'a mimbásáwémbá maimaéna Ísumbo utámakopa'a kumbá ³⁻⁴aampa'á wéwesa sésa óika'o awááúwasukaan-ontamba óraa'-ontamba póna nááwa súwa'nai énasaawa óikaken-ontamba waétuwainiyo sésa awánomba minóntámbá é'a fawátukowasa awánésa ⁵minóntán-aifimbo íyúmba moórá-ifo'-waasi waén-únánkwátóiwara'-waasigo minká'á mérowasa awánomba táá'a úwana ⁶simátimena séna ímba táá'a íno. Ísumba Násaretifakewimba aaraa-táiyá'á tufúwówanamo pukáiwaimba taawánánae sé'o wétemba pukáimpinkemba íyáfasinena kówéna ímba maanká'á méraifo utámakaampimba iawáné'a ⁷wení kísau-waasiye Pítaane kosimátimé sé'a Ísu siyáintemba pukáimpinkemba íyáfasinena kentí aifa'á Káriri-aempa'a wína'a koawánánááwe. Mináái kosimátíméro súwasa ⁸minóntán-aima tuwésa táá'a éna tinekembá tata'á úwasa tuwaantantésa wésa táá'a úntafesa mináái ímba kosimátímakaawe.

Máaka kemó súnda-aai tai'áiyé.

Ísu paapé úwana Máryaamo awánarain-aai.

Yóni 20:11-18

⁹Sondaará'á ááéma Ísu pukáimpinkemba íyáfasinena aifa'á Máryaa Mágátáaraa-naopaken-ininkon-aúranka'o paapé úmba ááéma Ísu

minínínkón-arumpinkemba afakaeté-sawi-amutambo maiyáúkain-ininkon-aúranka'a paápé úwana ¹⁰awánéna wení waási ifi'ó wétopa'a kosimátimuwasa ¹¹Ísumo aúnarowana minínínkómó awánón-aai simátimumba isésa ímba ísámai kawe'á uráawe.

Éméyási-nao'-ampa'a Ísumbo awánaraayan-aai.

Rúku 24:13-35

¹²Minkákémbá kae'-wáási némpa'-ampa'a wéguyana Ísu fí'on-kwaasiyaamba úmaena minkáé'nárai túranka'a paápé úwasarai awánésarai ¹³kouwerésarai Ísuni waási tasimátímúwasa ímba ísámai kawe'á uráawe.

Ísuni waási wembó awánaraan-aai.

Mátíyu 28:16-20, Rúku 24:36-49, Yóni 20:19-23

¹⁴Minkákémbá Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba moórá kumbaimái-waasi tómbá wénowana Ísu paápé úwasa awánowana Ísu aaisambá tiyéna séna kemá pukáundafinkembo iyáfasinkaunda suwánaresa simátíméwala isé'a sirumbá wéfaiyaraawe sé'a tuwarónaawaro wéowe. Simátímén-aaisafe'a érai'emo seráámbá ímba érai'e siyáawe simásuwena ¹⁵séna kesí ásé-aai seyaafá'-máráfá'á simátímapa'a koró. ¹⁶Kesááisafesa érai'e sésa kenká'á timankúnkúmba ésa nombó maíyana Maníkó miwí sáwí'ó úmaimo mérempinkemba faútinkainifo kesááisafesa ímba érai'e sésa timankúnkúmba iyawi Maníkó aai'fimbá maitinkáíníye. ¹⁷Kesááisafesa érai'e sésa kenká'á timankúnkúmba iyawi ímbo awánaan-kisau maésa kesí fasi'aéntámbá waási tirumpinkémbá sáwí-amutamba maitiyuwéa fí'on-aaifinkemba sésa ¹⁸waafaimbó ta'ótoraiyana unkutíndamo ésa ímba puwésa puwíyan-dombo náiyambo ésa ímba puwésa tí'o índa-waasimo tiyáámbo ta'ótoraiyamba asófatinkanaawe Ísu siyáíye.

Maníkó Ísumba aiyówanamo iyáin-aai.

Rúku 24:50-53, Aantá-waasi 1:9-11

¹⁹Fasi'aénkó Ísu mináái simásuwowana Maníkó Ísumba áí'maena wíyómpa'a móankowana Maníkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mérowasa ²⁰Ísuni kísau-waasi seyaafá'-máráfá'á ásé-aai simátímapa'a kuwaná Fasi'aénkó túwa'nai úwasa waási ímbo awánaraan-kisau maúwasa awánésa sésa maanááímó simásíménta érai'-aain-íye siyáawe.
Mináái tai'áíye.